

Saimaan ammattikorkeakoulu
Liiketalous Lappeenranta
Yrityksen ja taloushallinnon juridiikka

Antti Nyrhinen

AMMATTIURHEILIJAN JA MUUN PALKANSAAJAN TULONHANKINNAN EROAVUUDET JA VEROTUKSEN OPTIMOINTI

Opinnäytetyö 2011

TIIVISTELMÄ

Antti Nyrhinen

Ammattiurheilijan ja muun palkansaajan tulonhankinnan eroavuudet ja verotuksen optimointi, 48 sivua

Saimaan ammattikorkeakoulu, Lappeenranta

Liiketalous, Yrityksen ja taloushallinnon juridiikka

Opinnäytetyö 2011

Ohjaaja: yliopettaja Marjut Heikkilä

Tämän opinnäytetyön aiheena on vertailla ammattiurheilijan sekä muun palkansaajan tulonhankinnan eroavaisuuksia sekä verotuksen optimointia. Työn aihe on valittu kiinnostuksesta verotuksen maailmaan sekä oman ammattiurheilu taustan vuoksi. Opinnäytetyötä on tehty talven 2010 – 2011 aikana useassa osassa, sillä kirjoittaja on ollut välillä töissä Italiassa ja välillä kirjoittaja on ollut loukkaantuneena sairauslomalla.

Opinnäytetyö pyrkii avaamaan lukijalleen verotuksen yleisiä tavoitteita sekä periaatteita ja sitä, mihin veroja tarvitaan. Opinnäytetyö toimii myös eräänlaisena oppaana niille, jotka haluavat tutustua urheilijalle tarjottuihin veroetuihin, vähennysmahdollisuuksiin sekä ongelmiin, joita ammatikseen urheileminen verotuksessa aiheuttaa. Työssä sivutaan myös uutta yksilöurheilijoille oikeuskäytännössä tarjottua mahdollisuutta perustaa osakeyhtiö urheilutuloja varten.

Tutkimusmenetelmänä on käytetty kvalitatiivista kirjallisen tiedon keruuta. Tietoa on tekstissä pyritty havainnoimaan sekä avaamaan käytännön esimerkein.

Opinnäytetyöstä selviää, kuinka lainsäädäntö tarjoaa urheilijalle erinomaiset keinot optimoida verotusta urheilu-uransa aikana, vaikka vain harvat hyödyntävät näitä mahdollisuuksia. Suurimpina syinä tähän lienee tiedon puute ja ennakkoarvot verosuunnittelun hankaluudesta.

Asiasanat: ammattiurheilija, verotus, rahastointi

ABSTRACT

Antti Nyrhinen

Differences in Income between a Professional Athlete and a Normal Employee and Optimisation of Taxation, 48 pages

Saimaa University of Applied Sciences

Degree Programme of Business Administration

Specialisation in Corporate and Financial Law

Bachelor's Thesis 2011,

Instructor: Principal Lecturer Marjut Heikkilä

The subject of this thesis is to compare differences in income between professional athletes and other employees. The subject was chosen because of the author's own interest in the world of taxes and his own background as a professional athlete.

The thesis is trying to clarify some common goals and principles of government taxes and where taxes are needed. The thesis is also a guide for those who want to get familiar with the tax benefits that are offered to professional athletes and the problems that professional athletes might face doing sports for living. The study also examines the new opportunity for individual athletes to establish a limited liability company for sport incomes.

The research method of this thesis is a qualitative collection of literary knowledge. I try to observe and clarify this knowledge by conventional examples.

This thesis tells how great possibilities legislation offers for professional athletes to optimise their taxation even though only few capitalise these possibilities. Probably the biggest reasons for this are the lack of education and prejudice towards capitalising on taxation.

Key words: professional athlete, taxation, funding

SISÄLLYS

JOHDANTO	- 5 -
1 YLEISTÄ	- 6 -
1.1 Perustelut aiheen valinnalle	- 6 -
1.2 Tavoitteet ja rajaukset	- 7 -
1.3 Tutkimusongelma	- 7 -
1.4 Tutkimusmenetelmät	- 7 -
1.5 Lyhenteitä ja määritelmiä	- 8 -
2 TYÖSUHTEEN TUNNUSMERKIT JA URHEILEMINEN	- 9 -
2.1 Urheilusuoritus työnä	- 9 -
2.2 Joukkueurheilu työnä	- 10 -
3 VEROTUS JA SEN TAVOITTEET	- 11 -
3.1 Verotuksen tavoitteet	- 11 -
3.2 Verotuksen periaatteet	- 14 -
3.3 Verovelvollisuus	- 16 -
3.4 Ansiotuloverotus	- 16 -
3.5 Tulon veronalaisuus	- 17 -
4 ULKOMAILLA URHEILEVAN AMMATTIURHEILIJAN VEROTUS	- 19 -
4.1 Suomessa asuminen	- 20 -
4.1.1 Kuuden kuukauden sääntö	- 21 -
4.1.2 Ulkomaan työskentelyn keskeytyminen poikkeustilanteissa	- 22 -
4.2 Sosiaaliturva	- 22 -
4.3 Verosopimukset	- 23 -
4.4 Ulkomailta saatu palkkio tai palkinto	- 27 -
5 ELÄKETURVA, ELÄKESÄÄSTÄMINEN JA RAHASTOT	- 28 -
5.1 Eläkesäästöjen verovähennyskelpoisuus	- 29 -
5.2 Urheilijan tapaturma- ja eläketurva	- 30 -
5.3 Urheilijarahastot	- 31 -
5.5 Valmennusrahasto	- 36 -
6 SUOMESSA URHEILEVAN ULKOMAALAISEN AMMATTIURHEILIJAN VEROTUS	- 36 -
6.1 Verotusoikeus	- 36 -
6.2 Ns. artistiverotus	- 37 -
7 AMMATTIURHEILIJAN VEROTUKSEN OPTIMOINTI	- 38 -
7.1 Ongelmat	- 38 -
7.2 Rahastojen käyttö	- 38 -
7.3 Vähennykset	- 39 -
7.4 Lukuisten lyhyiden työsuhteiden huomiointi (pätkätyö)	- 40 -
7.5 Urheilijan verokortti	- 41 -
7.6 Ammattiurheilija yrittäjänä	- 41 -
8 YHTEENVETO	- 43 -
LÄHTEET	- 46 -

JOHDANTO

Urheilijat voidaan verotuksessa jakaa yksilöurheilijoihin ja joukkueurheilijoihin. Yksilöurheilijat urheilevat pääasiassa itselleen, kun taas joukkueurheilijat urheilevat yleensä seuransa lukuun. Molempien tulot ovat veronalaista tuloa riippumatta siitä, maksetaanko ne rahana vai tavarana. Verotus ei siten eroa muiden tulonsaajien verotuksesta. Tulot ovat laajasti ottaen veronalaisia. Urheilijoiden verotuksessa on kuitenkin omia erityispiirteitä, joita pyrin tässä työssä selvittämään. Ammattiurheilijan ura on usein lyhyt verrattuna muuhun palkansaajaan ja senaikainen verotus kireää. Tästä syystä urheilijoiden asemaa ja sopeutumista uran jälkeiseen elämään on pyritty helpottamaan muun muassa verotuksen keinoin.

Rahastointi on urheilijoille luotu mahdollisuus tallentaa ja kerryttää urheilu-uran aikaisia tienestejä uran jälkeistä aikaa varten. Rahaston käyttöön perehdyn jääkiekkoilijoiden kautta, he kun käyttävät tätä mahdollisuutta eniten. Pyrin selvittämään urheilijoiden verotuksen eroavaisuuksia suhteessa muun tulonsaajan verotukseen. Pääpaino työssäni on joukkueurheilijoissa, vaikka joukkueurheilun ammattimaistumisen ja kaupallistumisen myötä yhä useammin joukkueen jäsenten katsotaan olevan työsuhteessa seuraansa. Tämän muutoksen on aiheuttanut vakuutus-oikeuden vuonna 1994 tekemä päätös, jossa katsottiin jääkiekkoseuran pelaajan olevan työntekijän eläkelain piiriin kuuluvassa työsuhteessa seuraansa. Päätös on sittemmin saanut vahvistuksen muun muassa työoikeudessa (KKO 1995/145) sekä vero-oikeudessa (KHO 2003:50). (Rosbäck 2010, 22.)

Tulen sivuamaan myös yksilöurheilua etenkin keskusverolautakunnan liittyvää ennakkoratkaisua 021/2009, jossa kansainvälisellä tasolla yksilölajia harjoittava ammattiurheilija aikoi perustaa osakeyhtiön kilpailutoiminnan rahoittamista varten. Pyrin selvittämään, olisiko joukkueurheilijalla samankaltaista mahdollisuutta myydä palvelujaan seuroille oman toiminimen tai osakeyhtiön kautta - niin sanottuna vuokratyöläisenä.

1 YLEISTÄ

Opinnäytetyön aiheena on tutkia ammattiurheilijan tulonhankintaa ja verotusta sekä verrata sen erilaisuutta suhteessa muuhun palkansaajaan. Tarkoituksena on selvittää urheilijalle aiheutuvia ongelmia verotuksessa uran lyhyiden ja päättyneiden luonteen vuoksi sekä osoittaa urheilijoille annetut verohelpotusten tarpeellisuus ja hyöty. Tämän työn on tarkoitus pääasiassa selventää ammattiurheilijoiden veroinstrumenttien käyttöä ja niiden edullisuutta ja tarpeellisuutta suhteessa muuhun palkansaajaan.

1.1 Perustelut aiheen valinnalle

Valitsin aiheen oman ammattiurheilijataustani vuoksi sekä kiinnostuksestani verotukseen perusteella. Erityisen kiinnostunut ja huolestunut olen siitä, kuinka ammattiurheilijat saavat rahansa riittämään ja kuinka sopeutua urheilu-uran jälkeiseen tyhjiöön, kun palkka ei ole enää lähelläkään uran aikaista tasoa, eikä uran aikana ole ehtinyt hankkimaan itselleen koulutusta? Suurin hyöty tutkimuksesta on nuorille aloitteleville ammattiurheilijoille, joilla ura on edessäpäin, sekä urheilijoille, jotka ansaitsevat urheilemisella jo elantonsa.

Oman urani aikana olen huomannut, että monet urheilijat keskittyvät uransa aikana niin täydellisesti urheilemiseen, että unohtavat vielä uran jälkeenkin olevan elämää. Tämän vuoksi haluaisin auttaa urheilijoita ymmärtämään uran aikaisen toimien vaikuttavan radikaalisti myös tulevaisuuteen. Mikäli urheilussa haluaa menestyä ja ansaita sillä elantonsa, tulee urheilu ottaa tosissaan. Suomessa hallitus on kuitenkin luonut ammattiurheilijoille hyvän keinon säästää urheilu-uran aikana kertyviä varoja urheilijoille tarkoitettujen rahastojen kautta. Nämä niin sanotut verosäästöt urheilu-uran aikana herättivät kiinnostukseni.

1.2 Tavoitteet ja rajaukset

Tavoitteena on selvittää, kuinka ammattiuurheilijan tulisi optimoida verotuksensa urheilu-uran aikana hyödyntääkseen menestystään uran jälkeen. Työ pohjautuu valmiiseen kirjallisuuteen ja jo tehtyihin tutkimuksiin ja tilastoihin. Aihe rajataan ammattiuurheilijoihin, mutta työssä sivutaan myös muun palkansaajan keinoja optimoida verotustaan. Työn on myös tarkoitus antaa vihjeitä siihen, kuinka verotusta voi hyödyntää.

1.3 Tutkimusongelma

Pää tutkimusongelma ja alakysymykset ovat seuraavat:

Kuinka urheilu-uran aikainen verotus tulisi optimoida?

- Miten urheilijarahastot toimivat?
- Millainen vaikutus veroilla on urheilijan tuloihin?
- Missä maassa kansainvälinen urheilija on verovelvollinen?
- Kuinka ammattiuurheilijan tulisi suunnitella verotuksensa?

Näihin kysymyksiin pyrin antamaan vastauksen teoreettisesti ja käytännön esimerkein.

1.4 Tutkimusmenetelmät

Tutkimuksen aineistonhankinta on toteutettu kvalitatiivisena kirjallisen tiedon keruuna. Aineistoa ei ole luotu itse, vaan tiedot on kerätty valmiista materiaalista. Empiriaosuus muodostetaan havainnoimalla ja avaamalla materiaalia muun muassa käytännön esimerkkien avulla.

1.5 Lyhenteitä ja määritelmiä

Työssäni käytän paljon lyhenteitä ja joitakin käsitteitä, joita on hyvä avata:

ETA	=	Euroopan talousalue
EU	=	Euroopan unioni
EY	=	Euroopan yhteisöt
HE	=	Hallituksen esitys
KHO	=	Korkein hallinto-oikeus
KKO	=	Korkein oikeus
KVL	=	Keskusverolautakunta
Liberaali	=	Vapaamielinen
LuTE	=	Laki urheilijan tapaturma- ja eläketurvasta
OECD	=	Organisation for Economic Cooperation and Development eli Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö
Progressio	=	verotuksen tuloeroja tasaava vaikutus
Regressio	=	verotuksen tuloeroja lisäävä vaikutus
SJRY	=	Suomen jääkiekkoilijoiden pelaajayhdistys
SUKAS	=	Suomen urheilijoiden koulutus- ja ammatinedistämissäätiö
TEL	=	työeläkelaki
TELA	=	työeläkevakuuttajat Ry
TSL	=	työsopimuslaki
TVL	=	tuloverolaki

Nämä lyhenteet ja käsitteet ymmärtämällä opinnäytetyöstäni saa selkeämmän kuvan.

2 TYÖSUHTEEN TUNNUSMERKIT JA URHEILEMINEN

Työsuhteen perustunnusmerkit täyttyvät, kun työntekijä sopii tekevänsä työtä työnantajan lukuun tämän valvonnan ja johdon alaisena, työsopimuksen perusteella, vastiketta vastaan. Työsopimuksen ei tarvitse olla kirjallinen, vaan se voi syntyä myös suullisesti tai sähköisesti. Tämän lisäksi työsopimus voi syntyä konkludenttisesti eli hiljaisesti, ilman varsinaista tahdonilmaisua. Tällöin työntekijä tekee työtä työnantajan lukuun tämän valvonnan alaisena. Työnantaja hyväksyy työn teon ja näin syntyy sopimus.

Työsopimuslakia sovelletaan, vaikka vastikkeesta ei ole sovittu, jos tosiseikoista käy ilmi, että työtä ei ole tarkoitettu tehtäväksi vastikkeetta. Lain soveltamista ei estä myöskään se, että työ tehdään työntekijän kotona tai hänen valitsemassaan paikassa eikä se, että työ suoritetaan työntekijän työvälineillä tai -koneilla. Työsopimuslakia ei kuitenkaan sovelleta julkisoikeudelliseen palvelussuhteeseen eikä julkisoikeudellisen palvelusvelvollisuuden täyttämiseen, tavanomaiseen harrastustoimintaan eikä sellaiseen työsuoritusta edellyttävään sopimukseen, josta säädetään erikseen lailla. (Työsopimuslaki 26.1.2001/55 1 §.)

2.1 Urheilusuoritus työnä

Antti Eskelisen (1995, 132) mukaan urheilusuoritus voi olla sellainen inhimillinen suoritus, jolla on taloudellista arvoa, ja se voi siten täyttää ne edellytykset, joita esimerkiksi tapaturma- tai eläkelain soveltamisen kannalta työsuhteelle annetaan. Yksilöurheilijan ei ole kuitenkaan yleensä katsottu olevan työsuhteessa seuran tai muuhun palkkion maksajaan. Rahakorvauksissa ei ole kyse niinkään palkan, vaan urheilijan palkkion maksamisesta. Yksilöurheilijan ei katsota olevan työsuhteessa palkkion maksajaan ainakaan seuraavista syistä:

- 1) seuran ja yksilöurheilijan suhteesta katsotaan puuttuvan työn johto ja valvonta

- 2) sovittu korvaus perustuu merkittävästi työn tulokseen ja huonon lopputuloksen vuoksi tulo on voinut jäädä kokonaan saamatta
- 3) korvauksen määrä voi perustua myös muiden henkilöiden (joukkue) työpanokseen
- 4) urheilun erikoisluonteen vuoksi.

Yksilöurheilija urheilee pääasiassa itselleen, vaikka hän edustaisi omaa seuraansa urheilun liittorakenteen vuoksi. Yksilöurheilija saa tulonsa pääsääntöisesti kilpailun järjestäjiltä, seuralta, liitolta, Olympiakomitealta, valtiolta, kunnalta, yhteistyökumppaneilta, mainoksista, tuote-esittelyistä, haastatteluista jne. Yksilöurheilijan saamat raha- sekä tavarapalkinnot ja muut tulot katsotaan henkilökohtaiseksi tuloksi. Koska kyse on palkkiosta palkan sijaan, suorituksen maksajan ei tarvitse huolehtia työnantajavelvoitteista vaan, yksilöurheilijan on esimerkiksi järjestettävä itse eläkkeensä. (Rosbäck 2010, 22 – 23.) Yksilöurheilijaa voisikin verrata yksityisyrittäjään. Yksilöurheilijan saamat palkkiot katsotaan verotuksessa kuitenkin työsuorituksen henkilökohtaisuuden vuoksi ansiotuloksi ja käsitellään verotuksessa sen mukaisesti.

2.2 Joukkueurheilu työnä

Joukkuelajeissa urheilijat urheilevat seuran tai muun työnantajan lukuun. Urheilukilpailun järjestäjät, mainostajat ja sponsorit maksavat palkinnon tai palkkiot työnantajalle, joka huolehtii pelaajapalkkioista. Joukkueurheilijoiden pelaajasopimuksissa työsuhteen tunnusmerkit täyttyvät helpommin kuin yksilöurheilijoiden kohdalla. Tämän vuoksi joukkueurheilussa maksetut korvaukset katsotaan yleensä palkaksi, josta tulee maksaa muun muassa ennakonpidätys. Joukkueurheilijan talous eroaa yksilöurheilijan taloudesta myös siinä suhteessa, että joukkueurheilija ei yleensä itse maksa urheilusta aiheutuneita matka-, majoitus-, varuste ja muita vastaavia kuluja. (Eskelinen 1994, 138.)

Esko Linnakankaan (1984, 9-10) mukaan urheilussa on piirteitä toisistaan vastakkaisista elämänilmiöistä. Toisaalta siinä on kyse leikistä ja kasvatuksesta ja toisaalta työstä ja viihteestä. Urheilu sijoittuu sellaisien elämänilmiöiden väliin, jotka ovat niin erilaisia, että niiden erilaista verotuksellista käsitystä puoltavat niin fiskaaliset kuin talous-, sosiaali- ja kulttuuripoliittisetkin tekijät. Tämän kaltaisen urheilun ”väliasema” on aiheuttanut verotuksessa runsaasti ongelmia, jotka ovat kärjistyneet urheilun ammatillistuessa ja kaupallistuessa. Urheilijoiden verotuksessa ammatillistuminen on johtanut muun muassa kysymään, onko ja missä suhteissa urheilijoita kohdeltava samalla tavalla kuin taiteilijoita tai normaaleja palkansaaajia. Urheilun verotuksen kehittäminen sellaiseksi, että siinä otetaan huomioon maksukykyisyys- ja neutraliteettiperiaatteet, sekä urheilun kulttuuripoliittiset tavoitteet, on ollut hankalaa.

3 VEROTUS JA SEN TAVOITTEET

3.1 Verotuksen tavoitteet

Verotuksella on monia eri tavoitteita. Verotuksen ensisijaiset tavoitteet ovat fiskaaliset tavoitteet. Tämä tarkoittaa sitä, että verotuksen ensisijainen tehtävä on julkisen sektorin, kuten valtion ja kuntien toiminnan rahoittaminen. Fiskaalinen tavoite mitoitetaan sen mukaan, mille tasolle julkiset menot asetetaan. Mitä suuremmat menot, sitä korkeammalle fiskaalinen tavoite tulee asettaa. (Niskakangas 2005.)

Tulopoliittisilla tavoitteilla pyritään tasaamaan kansalaisten keskinäisiä tuloeroja. Jakopoliittinen tavoite näkyy ennen kaikkea ansiotulojen verotuksen progressiivisuudessa. Jakopolitiikan tarkoituksena on, että veronmaksun jälkeen jäävä nettotulo jakautuisi tasaisemmin kansalaisten kesken kuin ennen veronmaksua saatu bruttotulo. (Niskakangas 2005.).

Verotuksen sosiaalipoliittiset tavoitteet näkyvät monissa verotuksen yksityiskohdissa. Esimerkiksi useat sosiaalietuudet ovat säädetty verovapaiksi. Yksi sosiaalipoliittisten tavoitteiden merkittävimmistä verotuista on asuntolainojen korkojen vähennysoikeus. (Niskakangas 2005.) Asuntoministeri Jan Vapaavuori on esittänyt OP-Pohjolan seminaarissa, että tuleva hallitus tekisi ”maltillisia muutoksia” asuntolainojen korkovähennysoikeuteen (STT).

Eräissä tapauksissa verotuksella on terveyspoliittisia tavoitteita. Esimerkiksi Makeisten-, tupakan- ja alkoholin tuntuva verotus johtuu juuri terveyspoliittisista tavoitteista, mutta myös osittain fiskaalisista tarpeista. (Niskakangas 2005.)

Kasvupoliittisilla tavoitteilla pyritään edistämään taloudellista kasvua. Yritysverotusta on esimerkiksi pyritty muotoilemaan niin, että kannustaisi yrityksiä tekemään investointeja ja sitä kautta edistämään taloudellista kasvua. Vuoden 2005 alussa yritysverokanta pudotettiin 29 prosentista 26 prosenttiin edistämään taloudellista kasvua. Seuraavan hallituksen on tarkoitus alentaa yritysverokantaa vielä entisestään (Raeste 2011, A 5).

Suhdannepoliittisilla tavoitteilla pyritään siihen, että taantumassa verotus olisi kevyempää kuin noususuhdanteessa. Suhdanneverotuksen muutokset ovat kuitenkin usein myöhästyneet niin, että niiden vaikutukset ovat osuneet väärään suhdannetilanteeseen. (Niskakangas 2005).

Työllisyyspoliittisilla tavoitteilla on tarkoitus parantaa työllisyyttä, esimerkiksi kotitalousvähennys on rakennettu yksinomaan parantamaan työllisyyttä. Kotitalousvähennys on kuitenkin myöhemmin todettu niin sanotusti rikkaiden verohelpotukseksi, sillä pienituloisilla on harvemmin mahdollisuus hankkia sellaisia palveluita, joista kotitalousvähennys on tehtävissä. Tulevaisuudessa kotitalousvähennyksestä mitä luultavimmin luovutaan tai se korvataan oikeudenmukaisemmalla vaihtoehdolla.

Elinkeinopoliittisista tavoitteista puhutaan, mikäli verotuki kohdistetaan johonkin elinkeinohaaraan tai toimialaan. Esimerkiksi maatalousverotuksessa on eräitä

kohtia, jotka viittaavat verotuen kohdistamiseen maatalouselinkeinoon. (Niskakangas 2005).

Eräissä tapauksissa verotuksellisia keinoja käytetään ympäristöpoliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Esimerkiksi jätevero sekä polttoaineiden ja muun energian verotuksessa ympäristöpoliittiset tavoitteet ovat keskeisesti esillä. Ympäristöveroilla on ongelmana niiden regressiivinen vaikutus. Pienituloiset maksavat suhteessa tuloihinsa enemmän veroa kuin suurituloiset.

Kulttuuripolitiikan tavoitteena on lisätä kansakunnan yhteenkuuluvuuden tunnetta. Urheilu, samoin kuin taide-elämä, ovat valtion instrumentteja sen rakentaessa väestöään yhteenkuuluvuuden tunteen sitomaksi kansakunnaksi. (Kangas 2002). Kulttuuripoliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi on esimerkiksi tekijänoikeuskorvausten verotuskohtelua uudistettu tulovaihtelujen tasaamiseksi (OPM). Toisena esimerkkinä voidaan mainita TVL 57 §:ssä määriteltävä lahjoitusvähennys. TVL 57 §:n mukaan yhteisö saa valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävällä tavalla vähentää tulostaan:

- 1) vähintään 850 euron ja enintään 250 000 euron suuruisen rahalahjoituksen, joka on tehty tiedettä, taidetta tai suomalaisen kulttuuriperinteen säilyttämistä edistävään tarkoitukseen Euroopan talousalueeseen kuuluvalla valtiolla tai Euroopan talousalueella olevalle julkista rahoitusta saavalle yliopistolle tai korkeakoululle taikka näiden yhteydessä olevalle yliopistorahastolle.
- 2) vähintään 850 euron ja enintään 50 000 euron suuruisen rahalahjoituksen, joka on tehty tiedettä, taidetta tai suomalaisen kulttuuriperinteen säilyttämistä edistävään tarkoitukseen sellaiselle Verohallinnon nimeämälle Euroopan talousalueella olevalle yhdistykselle, säätiölle tai jonkin edellä mainitun yhteydessä olevalle rahastolle, jonka varsinaisena tarkoituksena on tieteen tai taiteen tukeminen taikka suomalaisen kulttuuriperinteen säilyttäminen.

Siltä osin kun verotuksella pyritään muuhun kuin fiskaalisiin tavoitteisiin, voidaan puhua verotuksen ohjaavasta vaikutuksesta. Verotuksella siis pyritään kannustamaan tai estämään jotakin käyttäytymistä. Verotuksella on myös libe-

ralistisen käsityksen mukaan neutraalisuustavoite. Tällä tarkoitetaan sitä, että yksityinen sektori voi valita käyttäytymisvaihtoehdonsa vapaammin, koska kaikkia asioita verotetaan samalla tavalla, jolloin ne ovat samassa asemassa verojen jälkeen kuin niitä ennen. Neutraalisuus tavoitteesta on kuitenkin nyky-yhteiskunnassa jouduttu poikkeamaan muiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Yhteinen pääomatulojen verotus on esimerkki pyrkimyksestä neutraaliin veropolitiikkaan. Neutraaliverotus ei vääristä voimavarojen kohdentumista, eikä siitä syystä johda kansantalouden tehokkuustappioihin tai hyvinvointitappioihin. Täysin neutraaliin verotukseen ei ole kuitenkaan missään sivistysvaltiossa päädytty, vaan veronsäätäjä on aina halunnut enemmän tai vähemmän ohjailla verovelvollisen käyttäytymistä tiettyyn suuntaan. (Niskakangas 2005). Säättäessään veroja ja laatiessaan verotuksen tavoitteita valtion tulee kuitenkin olla tarkkana, etteivät jotkin päätökset johda rikolliseen toimintaan tai ohjaa verovaroja muille valtioille. Esimerkkinä tällaisesta tilanteesta voidaan pitää alkoholiverotuksen kiristämistä, mikä lisäsi jollain tasolla alkoholin tuontia Suomeen Virossa ja Venäjältä. Tällöin Suomi menetti osan verovaroistaan muille valtioille

3.2 Verotuksen periaatteet

Verotuksen periaatteet säätelevät periaatteen tasolla, sen kuinka verotus tulisi toimittaa ja suunnata. Todellisuudessa monista periaatteista joudutaan kuitenkin luopumaan erinäisistä syistä, esimerkiksi ohjaavien tavoitteiden vuoksi.

Siitä, että verotuksen tulisi olla oikeudenmukaisuusperiaatteen mukaisesti oikeudenmukaista, voidaan varmasti olla yhtä mieltä. Siitä, mikä on oikeudenmukaista verotusta, ei välttämättä ole mahdollista saavuttaa kovin suurta yksimielisyyttä. Parlamentaarisessa demokratiassa yhtenä oikeudenmukaisuuden mittarina voitaneen pitää sitä, mitä eduskunnan enemmistö on katsonut oikeudenmukaiseksi. Oikeudenmukaisuusperiaatteella tarkoitetaan sitä, että samassa taloudellisessa asemassa olevia verovelvollisia tulisi käsitellä samalla tavalla. Tässä tapauksessa Suomen verojärjestelmän ongelmana on eriytetty tuloverojärjestelmä, jossa suuria pääomatuloja saavaa verovelvollista verotetaan selvästi lievemmin kuin yhtä suuria ansiotuloja ansaitsevaa. (Linnakangas 1984.)

Etuperiaatteella tarkoitetaan sitä, että veronmaksajan tulisi maksaa veroa sen mukaan, kuinka suuri hyöty hänellä on julkisen vallan toiminnasta. Etuperiaatteen merkitys Suomen nykyisessä veropolitiikassa on kuitenkin vähäistä. Kiinteistöverossa on kuitenkin häivähdys etuperiaatteesta. Julkinen valta pitää yllä infrastruktuuria joka on kiinteistön omistajalle välttämätöntä. (Niskakangas 2005).

Veronmaksukykyisyyden periaate on vero-oikeuden johtava periaate. Sen mukaan jokaisen tulisi maksaa veroja taloudellisten voimavarojensa mukaan. Rikkaat maksavat enemmän kuin köyhät. ”Tyhjätaskujen veroilla fiscus ei elä” (Niskakangas 2005). Tästä syystä pienituloiset kansalaiset maksavat progressiivisen verokannan mukaan pienempiä veroja kuin suurituloiset.

Tehokkuusperiaatteen ajatuksena on, että verot tulisi kerätä mahdollisimman pienillä kustannuksilla ja että lain edellyttämä verotus toteutuisi kaikkien kohdalla. Hallinnollisen tehokkuuden näkökulmasta on tärkeää, että verojärjestelmä on selvä ja yksinkertainen.

Oikeusvarmuus- ja ennustettavuusperiaate tarkoittaa käytännössä sitä, että verovelvollisen tulisi voida ennakoida, millaisiin veroseuraamuksiin hänen taloudellinen käyttäytymisensä johtaa (Niskakangas 2005). Verovelvollisen tulee voida luottaa veroviranomaisen antamaan informaatioon, verohallinnon julkaisuihin sekä aikaisempaan oikeuskäytäntöön.

Verotuksen yhteydessä voidaan puhua neutraliteettiperiaatteesta. Tämä tarkoittaa pelkistettynä sitä, että verotuksen ei tulisi vaikuttaa verovelvollisen suorittamien toimenpiteiden valintaan (Linnakangas 1984). Todellisuudessa verotuksella pyritään kuitenkin vaikuttamaan ihmisten käytökseen ja ostopäätöksiin esimerkiksi verottamalla polttoainetta tai makeisia kovemmin kuin ympäristöystävällisiä tai terveellisiä vaihtoehtoja. Mielestäni valtio on jollain tasolla oikeutettu tekemään tämän kaltaisia ratkaisuja ympäristön suojelemiseksi tai kansanterveyden parantamiseksi.

Niin verotuksen tavoitteet kuin periaatteetkin koskevat ammattiurheilijoita ja muita palkansaajia. Tässä suhteessa verotuksessa toteutetaan oikeudenmukaisuusperiaatetta. Poikkeuksena oman osakeyhtiön nimiin urheilevat ammattiurheilijat, jotka voivat ottaa ansionsa pääomatuloina.

3.3 Verovelvollisuus

Tuloverolain mukaan tulot jaetaan pääoma- ja ansiotuloihin. Tuloverolain 1 §:n mukaan ansiotuloista tulee suorittaa veroa valtiolle, kunnalle ja kirkolle. Mikäli verovelvollinen ei kuulu kirkkoon, ei veroa tule kuitenkaan maksaa kirkolle. Pääomatulosta suoritetaan veroa valtiolle soveltaen 28 prosentin verokantaa (tilanne 1.4.2011).

Kuntien oikeus pääomatulojen verotuksen tuottoon otetaan huomioon jaettaessa verotuloja siten kuin tuloverolaissa ja veronkantolaissa säädetään. Ansiotuloa verotetaan valtionveron osalta progressiivisesti ja (kirkollis-) ja kunnallisveroa suhteellisen verokannan mukaan. Elinkeinotulosta saatu tulo lasketaan elinkeinoverolaissa säädetyllä tavalla ja ansiotulon ja pääomatulon tulos vahvistetaan tuloverolain määräysten mukaan. Suomessa työskentelevät henkilöt ovat joko rajoitetusti tai yleisesti verovelvollisia. Verovelvollisuus määritellään tarkemmin TVL 9 §:ssä ja 10 §:ssä.

3.4 Ansiotuloverotus

Muun palkansaajan sekä ammattijoukkueurheilijan ansiotuloverotuksessa ei juuri ole eroavaisuuksia. Molempien palkan maksaa työnantaja – joukkueurheilijan tapauksessa seura. Eroavaisuuksia voi olla alemmilla sarjatasoilla, joissa joukkueurheilijan palkka voi koostua enimmäkseen erilaisista korvauksista. Suurimmat erot syntyvät joukkueurheilijan ammattilaisuran keston seurauksena sekä pätkätöiden luonteen takia. Urheilu-uran luonteen vuoksi ammattiurheilijoiden sopeutumista uran jälkeiseen aikaan on pyritty helpottamaan esimerkiksi palkan rahastointimahdollisuudella. Tähän palataan myöhemmin. Kuten edellä

on mainittu, on joukkueurheilija lähempänä muuta palkansaajaa verotuksellisesti kuin yksilöurheilijat, joiden tulot koostuvat erilaisista palkkioista, joiden määrä riippuu suorituksen onnistumisesta. (Niskakangas 2005.)

3.5 Tulon veronalaisuus

Tuloverolaissa on omaksuttu järjestelmä, jonka mukaan määritellään ensin pääomatulot ja kaikki muut tulot ovat ansiotuloa. Pääomatuloista on tehty esimerkkiluettelo, joka on pyritty tekemään mahdollisen tyhjentäväksi. TVL 32 §:n mukaan veronalaista pääomatuloa on omaisuuden tuotto, omaisuuden luovutuksesta saatu voitto ja muu sellainen tulo, jota varallisuuden voidaan katsoa kerryttäneen. Pääomatuloa on muun ohessa korkotulo, osinkotulo siten kuin TVL 33a – 33d §:ssä säädetään, vuokratulo, voitto-osuus, henkivakuutuksen tuotto, metsätalouden pääomatulo, maa-aineksista saadut tulot ja luovutusvoitto. Pääomatuloa on myös jaettavan yritystulon, yhtymän osakkaan tulo-osuuden sekä porotalouden tulon pääomatulo-osuus.

Ansiotuloja verotetaan sekä valtion- että kunnallisverotuksessa. Valtionverotuksessa ansiotuloja verotetaan progressiivisen veroasteikon mukaan ja kunnallisverotuksessa asuinkunnan verokannan mukaan, joka vaihtelee Suomessa 16 prosentin ja 21 prosentin välillä. Kirkollisvero määräytyy kunnallisverotuksessa vahvistetun tulon mukaan ja sen taso on seurakunnan mukaan yhdestä kahteen prosenttia. Ansiotuloa ovat kaikki ne tulot, jotka eivät ole pääomatuloa. Tästä johtuu se, että ansiotuloa saattaa olla myös sellainen tulo, jonka taustalla ei ole työsuoritusta lainkaan. Tällaisia ovat esimerkiksi peitelty osingonjako, josta 70 prosenttia verotetaan ansiotulona. Henkilöyhtiön osakas voi niin ikään saada yhtiöstä ansiotuloksi luokiteltavaa voittoa, vaikka ei työskentelisikään yhtiössä. (Niskakangas 2005.) TVL:ssa tyypillisenä tulona mainitaan palkka ja siihen verrattava tulo sekä eläke. Palkalla tarkoitetaan kaikenlaatuista palkkaa, palkkiota, etuutta ja korvausta, joka ansaitaan virka- tai työsuhteessa. Palkkakäsité ei viimekädessä kuitenkaan ratkaise tulon veronalaisuutta, koska kaikki tulo, jota ei nimenomaisesti ole määrätty verovapaaksi, verotetaan normaalisti.

Palkinnot ovat urheilijalle veronalaista tuloa. Tavarana saadut palkinnot arvostetaan käypään arvoon Suomen hintatason mukaan. Palkinto muistuttaa jossain mielessä lahjaa, mutta verotuksessa ne ovat kaksi eri käsitettä. Yleisesti verovelvollisen urheilijan palkinnot verotetaan Suomessa sen vuoden tulona, jonka aikana palkinto on saatu. Verotukseen ei vaikuta se, onko palkinto saatu ulkomailla vai kotimaassa. Tavarapalkinnosta on mahdollista tehdä ennakonpidätys, sillä verovuoden alkaessa ei tiedetä, minkälaisia palkintoja urheilija tulee saamaan. Tämän vuoksi vero pidätetään lopullisessa verotuksessa. Jos palkinto on muistoesine, jolla ei ole todellista arvoa saajalle, sitä ei pidetä veronalaisena tulona. Mikäli urheilija saa kallisarvoisen tavarapalkinnon, eikä hänellä ole paljon muita tuloja, urheilijalla voi olla vaikeuksia selvittää palkinnosta määrättävistä veroista. Tällöin ainoa vaihtoehto saattaa olla palkinnon realisointi. Urheilijan mitaleita ei kuitenkaan katsota veronalaiseksi tuloksi niiden saantihetkellä. Mikäli urheilija myy saamansa mitalit, katsotaan niistä saatu myyntivoitto veronalaiseksi tuloksi (Eskelinen 1994, 139 – 141.)

Varsinaisen palkan lisäksi verotettavaa ansiotuloa ovat rahanarvoiset etuudet ja korvaukset, eli niin sanotut luontaisedut. Luontaisedut arvostetaan verotuksessa niiden käypään arvoon sen mukaan, kuinka verohallinto tarkemmin määrää. Verohallinto antaa aina loppuvuodesta yksityiskohtaisen ohjeen luontaiseturien arvojen laskentaperusteista seuraavaa vuotta varten. Tavallisimpia luontaiseturia ovat autoetu, ravintoetu, matkapuhelinetu ja asuntoetu. Verohallinto on vahvistanut luontaiseturien arvon vain yleisimmille eduille. Mikäli verovelvollisella on harvinaisempia etuuksia, käytetään luontaisedun arvona verotuksessa käypää arvoa. Urheilijoilla on usein käytössään esimerkiksi auto- ravinto- ja asuntoetu. Muita ansiotulona verotettavaa tuloa ovat työsuhdeoptiot, henkilöstörahastosta saadusta tulosta 80 prosenttia on verotettavaa ansiotuloa. Työsuhdelainan ollessa alikorkoinen, veronalaiseksi tuloksi lasketaan etu siltä osin kuin korko alittaa valtiovarainministeriön vahvistaman peruskoron. (Eskelinen 1994, 139 – 141.)

KHO:2003:50: *Superpesis-sarjassa pesäpalloa pelaava seura oli maksanut kuudelle pelaajalle pelaajapalkkioita, joiden vuotuiset määrät olivat vaihdelleet vuosina 1995–1997 kuudesta kymmenestä tuhannesta markasta 185 796 markkaan. Seura oli maksanut pelaajille myös asunnon ja sään-*

nöllisten harjoittelupaikkojen sekä kotipelipaikan välisistä matkoista matkakustannusten korvausta. Kyseisiä pelaajia pidettiin päätoimisina pelaajina ja seuran säännöllisiä harjoittelupaikkoja ja kotiottelupaikkaa heidän varsinaisina työpaikkoinaan. Tämän vuoksi seura ei ollut voinut korvata heille asunnon ja mainittujen paikkojen välisten matkojen kustannuksia ennakonpidätystä toimittamatta, vaan kysymys oli enakkoperintälain (418/1959) 4 §:ssä ja enakkoperintälain (1118/1996) 13 §:ssä tarkoitetusta palkasta.

Kuten aiemmin mainittiin, Suomessa tulokäsitemalli on verrattain laaja. Tästä syystä tulon veronalaisuudesta on tehty yhteiskunnallisista syistä vain vähäisiä poikkeuksia. Merkittävimpinä mainittakoon lapsilisät ja elatusmaksut. Arpajaisverolaissa tarkoitetuissa arpajaisissa saatu voitto on verovapaata tuloa. Sen sijaan esimerkiksi televisiossa järjestettävien visailujen palkinnot ovat yleensä veronalaista tuloa. Vahingonkorvaukset ovat lähtökohtaisesti verotonta tuloa. Vahingonkorvaus on kuitenkin veronalaista tuloa silloin, kun se saadaan veronalaisen ansiotulon sijaan tai korvaukseksi elatuksen vähenemisestä. (Niskakangas 2005, 58 – 64.) Tällainen tilanne voi olla melko yleinen huippu-urheilussa. Mikäli pelaaja loukkaantuu vakavasti eikä kykene jatkamaan uraansa, hän saa vahingonkorvauksena vakuutuksen määrittämän osan loukkaantumishetkellä saadusta ansiotulosta.

Veronalaiseksi tuloksi ei katsota koko henkilökunnan tai työnantajan palveluksesta eläkkeelle jääneiden työntekijöiden samaan tavanomaista ja kohtuullista etua työnantajan järjestämästä terveydenhuollosta, henkilökunta alennusta, merkkipäivälahjaa tai muuta vähäistä lahjaa. Veronalaista ei ole etu työnantajan järjestämästä virkistys- tai harrastustoiminnasta, eikä etu työnantajan järjestämästä yhteiskuljetuksesta asunnon ja työpaikan välisillä matkoilla. Kaikissa tapauksissa edellytyksenä on kohtuullisuus. (Niskakangas 2005, 58–64.)

4 ULKOMAILLA URHEILEVAN AMMATTIURHEILIJAN VEROTUS

Suurinta osaa suomalaisista ulkomailla urheilevista ammattiuurheilijoista koskevat eri maiden ja suomen väliset verosopimukset. Vuoden 2010 alussa Suomella oli verosopimus yhteensä 77 valtion kanssa. Näistä 29 on OECD-valtioita ja loput 48 muita. Joidenkin pienenpien valtioiden kanssa sopimus on suppeampi kuin yleensä. Tällaisia valtioita ovat Man-saari, Bermuda, Guernsey ja Jersey. (vero.fi.) Näin ollen esimerkiksi Kazakstan jonne kaksi suomalaista jääkiekkoilijaa tekivät sopimuksen kaudelle 2010 – 2011 jää verosopimuksien ulkopuolelle. Tällaisissa tapauksissa sovelletaan lakia kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta (Laki kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta 18.2.1995/1552).

4.1 Suomessa asuminen

Kuten aiemmin kappaleessa 2.2 TVL 9 §:n mukaan todetaan, verovuonna Suomessa asunut henkilö on velvollinen maksamaan veroa tulostaan. TVL 11 §:n mukaan henkilön katsotaan asuvan Suomessa, jos hänellä on täällä varsinainen asunto ja koti tai jos hän jatkuvasti oleskelee Suomessa yli kuuden kuukauden ajan, jolloin tilapäinen poissaolo ei estä pitämästä oleskelua jatkuvana. Suomen kansalaista pidetään kuitenkin Suomessa asuvana, vaikka hän ei jatkuvasti oleskelekaan täällä yli kuuden kuukauden aikaa, kunnes kolme vuotta on kulunut sen vuoden päättymisestä, jonka aikana hän on lähtenyt maasta, jollei hän näytä, että hänellä ei ole verovuonna ollut olennaisia siteitä Suomeen. Jollei muuta näytetä, Suomen kansalaisen ei katsota mainitun ajan jälkeen asuvan Suomessa. Näin toimitaan, mikäli maiden välillä ei ole verosopimusta. Verosopimuksien pääasiallinen tarkoitus on välttää kahdenkertainen verotus.

KHO 4.11.1994 5413: Jääkiekkoilija oli muuttanut Kanadaan pelaamaan jääkiekkoa. 2.9.1992. Jääkiekkoilija oli naimaton ja hänellä ei ollut perhettä Suomessa, eikä hän harjoittanut liiketoimintaa Suomessa. Jääkiekkoilija oli maastamuuton jälkeen vuonna 1993 hankkinut Suomesta omakotitalo kiinteistön ja solminut samana vuonna kahdeksi vuodeksi urheilijasopimuksen, jolla luovutti eräälle yritykselle yksinoikeuden käyttää kuvaansa ja nimeään sponsoroinnissa Suomen alueella sekä solmia häntä velvoittavia sopimuksia. Tämän perusteella oli sovittu muutaman päivän kuvaus- ja markkinointitilaisuuksista Suomessa. Urheilija tuli saamaan sopimuksensa perusteella korvauksia vuonna 1994, jotka olivat vähäisiä

Kanadassa jääkiekkoilijan ammatista maksettavaan palkkaan verrattuna. Kolmea vuotta ei ollut kulunut sen verovuoden päättymisestä, jonka aikana urheilija oli lähtenyt maasta. Edellä mainitut seikat ja ennakkotieto hakemuksesta ilmenevät olosuhteet huomioon ottaen urheilijalla oli katsottu olevan olennaisia siteitä suomeen vuonna 1994. Jääkiekkoilijaa oli näin pidettävä verovuonna 1994 TVL 11§:n 1 momentin mukaan Suomessa asuvana ja TVL 9 §:n 1 momentin tarkoitettuna Suomessa yleisesti verovelvollisena henkilönä.

4.1.1 Kuuden kuukauden sääntö

Mikäli ulkomaalta saatuun palkkaa sovelletaan TVL 77 §:ssä säädettyä kuuden kuukauden sääntöä, on palkka Suomessa kokonaan verovapaata. Kuuden kuukauden sääntöä sovelletaan, mikäli seuraavat edellytykset täyttyvät:

- 1) ulkomaantyöskentelyn tulee kestää yhtäjaksoisesti vähintään kuusi kuukautta.
- 2) mikäli työskentely tapahtuu valtiossa, jonka kanssa Suomella on tuloverosopimus, työntekovaltiolla tulee verosopimuksen mukaan olla oikeus verottaa palkkatuloa
- 3) Ulkomailla työskentelyn aikana työntekijä oleskelee Suomessa enintään keskimäärin kuutena päivänä jokaista täyttä ulkomaantyöskentely kuukautta kohti. (Karttunen, Nikkanen, Rantanen, Vuopala 2007, 49.)

Ammattiurheilijoiden on hyvä ottaa kohta kolme huomioon varsinkin tilanteessa, jossa urheilija loukkaantuu ja haluaa palata Suomeen toipumaan. Tällöin Suomessa oleskelun sallittu määrä, voi ylittyä helposti. Kuuden kuukauden sääntöön voidaan kuitenkin tehdä poikkeuksia, joista mainitaan tarkemmin jäljempänä. Kuuden kuukauden sääntöä ei sovelleta, jos työnantaja on suomalainen julkisyhteisö tai palkkaan, joka on saatu suomalaisessa vesi- tai ilma-aluksessa. (Karttunen ym. 2007, 52.)

Pääsääntö on, että kuuden kuukauden säännön mukaisen oleskelun ulkomailla katsotaan alkavan työskentelyn alkaessa ja päättyvän kun työskentely ulkomail-

la päättyy. Jos ulkomaan työskentelyn on tarkoitus kestää tasan kuusi kuukautta, se ei voi alkaa eikä loppua lomapäivillä. Työskentelyn väliin voi kuitenkin jäädä lyhyitä vapaa-ajanjaksoja, jotka katsotaan työstä johtuvaan oleskeluun ulkomailla. (Karttunen ym. 2007, 50.)

KHO 27.8.1998 T 1541: Putkiasentaja oli saapunut Ruotsiin 2.4.1995 työskennelläkseen siellä 3.4.–30.9.1995. Hänen työaikansa 30.9.1995 oli päättynyt kello 17.00. Hän oli pakannut tavaransa ja luovuttanut vuokra-asuntonsa 1.10.1995, jolloin hän oli lähtenyt kotimatalle Suomeen. Hänen työstä aiheutunut oleskelunsa ulkomailla oli kestänyt ajan 2.4.–1.10.1995 eli yhtäjaksoisesti vähintään kuusi kuukautta. Putkiasentajan Ruotsissa saama palkkatulo ei ollut hänelle Suomessa veroalaista tuloaan.

4.1.2 Ulkomaan työskentelyn keskeytyminen poikkeustilanteissa

Joissakin poikkeustilanteissa kuuden kuukauden sääntöä voidaan soveltaa, vaikka työntekijä oleskelisi Suomessa enemmän kuin keskimäärin kuutena päivänä täyttä ulkomaantyökuukautta kohti. Tällainen tilanne on edessä silloin kun Suomessa oleskelu johtuu odottamattomasta, pakottavasta, työntekijästä ja hänen työnantajastaan riippumattomasta syystä ja työntekijä palaa töihinsä tilanteen päätyttyä. Samalla tavalla kuuden kuukauden sääntöä voidaan soveltaa, mikäli työskentely keskeytyy kokonaan pakottavasta syystä. Työskentelyn sovitun keston voi verotuksessa tarkistaa esimerkiksi tehdyllä työsopimuksella. Hyväksyttävänä syinä on pidetty esimerkiksi seuraavia syitä: viisuminsaantivaikeudet, oma tai perheenjäsenen vakava sairastuminen, lähiomaisen hautajaiset, sotatila, ydinvoimalaonnettomuus, luonnonkatastrofit, työnantajan konkurssi tai maksukyvyttömyys. (Karttunen ym. 2007, 67.) Siihen, pidetäänkö urheilijan loukkaantumista hyväksyttävänä syynä, veroviranomainen ottaa kantaa tapauskohtaisesti. On kuitenkin oletettava, että urheilijan on mahdollista oleilla myös työskentelymaassaan toipumisen ajan. Asia kannattanee kuitenkin tarkistaa veroviranomaiselta joka tapauksessa erikseen. Näin välttyy ylimääräisen veron maksamiselta.

4.2 Sosiaaliturva

EY:n sosiaaliturva-asetus on voimassa samansisältöisenä kaikissa EU/ETA-maissa ja Sveitsissä. Asetuksen perusteella työntekijän sosiaaliturva on pääasiassa järjestettävä vain yhdessä valtiossa kerrallaan. Pääasiassa työntekijän tulee olla vakuutettuna siinä maassa, jossa hän työskentelee. Asetuksen lisäksi Suomella on kahdenväliset sosiaaliturvasopimukset muun muassa Yhdysvaltojen ja Kanadan kanssa. Sosiaaliturvasopimusten perusajatus on sama kuin EY:n sosiaaliturva-asetuksen. Tavoitteena on välttää kahdenkertainen vakuuttaminen sekä taata sosiaaliturvaetuudet sopimusmaiden välillä. Sosiaaliturva-asetus koskee niin urheilijoita kuin muita työntekijöitäkin. Käydessään kilpailumatkoilla ulkomailla yksilöurheilijat ovat vakuutettuna kotimaassaan. Mikäli työntekijä kuuluu ulkomailla työskentelystään huolimatta Suomen sosiaaliturvan piiriin, hänen on suoritettava sosiaalivakuusmaksut kotimaahansa. (Karttunen ym. 2007, 52, 146 - 149).

4.3 Verosopimukset

Verosopimuksien pääasiallinen tarkoitus on välttää kaksinkertainen verotus. Suomessa asuvat yksityishenkilöt ovat velvollisia maksamaan Suomeen veroa sekä Suomesta että ulkomailta saamastaan tulosta. Ulkomailta saatu tulo on kuitenkin usein veronalaista myös siinä valtiossa, josta se on saatu. Tällaisessa tilanteessa pyritään poistamaan kaksinkertainen verotus Suomessa. Tähän on kaksi menetelmää: hyvitysmenetelmä ja vapautusmenetelmä. Vapautusmenetelmä tulee kyseeseen vain, jos Suomen ja toisen valtion verosopimus sitä edellyttää.

Hyvitysmenetelmässä Suomi verottaa ulkomaantulon, mutta vähentää (hyvittää) omasta verostaan ulkomailla maksetun veron.

Esimerkki 1: Ulkomainen tulo on 5 000 euroa ja ulkomainen vero 1 000 euroa. Suomen vero tästä tulosta olisi 1 300 euroa. Suomen verosta vähennetään ulkomainen vero (1 300 miinus 1 000). Suomeen maksettavaksi jää 300 euroa.

Suomen verosta ei kuitenkaan vähennetä enempää, kuin mitä samasta tulosta olisi suoritettava veroa Suomeen (hyvityksen enimmäismäärä). Ulkomainen vero voi ylittää hyvityksen enimmäismäärän. Esimerkiksi jos ulkomailla verokanta on korkeampi kuin Suomessa, verovelvollisen verotettava tulo on Suomessa pienempi kuin ulkomailla tai tulolähteen tulo on Suomessa tappiollinen.

Esimerkki 2: Tulovuonna 2010 ulkomainen tulo on 5 000 euroa ja ulkomainen vero 1 500 euroa. Suomen vero tästä tulosta olisi 1 300 euroa. Ulkomainen vero ylittää Suomen veron, joten Suomessa hyvitetään vain 1 300 euroa. Hyvittämättä jäänyt 200 euroa voidaan hyvittää viiden seuraavan vuoden aikana samaan tulolähteeseen tai tulolajiin kuuluvasta verosta, joka määrätään toisesta valtiosta saadusta tulosta.

Käyttämättömät hyvitykset vähennetään siinä järjestyksessä, missä ne ovat syntyneet. (Lainsäädäntö on muuttunut vuoden 2010 alusta – aikaisempi käyttämätön hyvitys voi siirtyä vain vuoden.) (Verohallinnon julkaisu 293.10 1.1.2010.)

Vapautusmenetelmässä ulkomaantulosta ei makseta veroa Suomeen. Tulo voi kuitenkin vaikuttaa korottavasti muista tuloista maksettavaan veroon (progressioehtoisena vapautusmenetelmänä). Vapautusmenetelmässä asuinmaa vapauttaa verosta.

Esimerkki 3: Ulkomailta saatu ansiotulo on 5 000 euroa ja Suomesta saatu ansiotulo on 20 000 euroa. Suomen vero 20 000 eurosta olisi 30 prosenttia ja 25 000 eurosta 35 prosenttia. Suomi verottaa vain 20 000 euroa, mutta laskee veron 35 prosentin mukaan.

Vapautusmenetelmätulolla ei ole Suomessa verovaikutusta pääomatuloon eikä yhteisön tuloon, sillä niiden verotus ei ole progressiivista vaan suhteellista. Tulonhankkimiskulut ovat vapautusmenetelmää sovellettaessa vähennyskelpoisia enintään ulkomaantulojen määrään asti.

Kaksinkertaisen verotuksen poistamista vaaditaan verovuonna annettavalla veroilmoituksella. Mikäli vaatimus verotuksen poistamisesta tehdään verotuksen jälkeen, käsitellään se oikaisuvaatimuksena. Kaksinkertainen verotus voidaan estää myös ennakoperinnässä. Tällöin verovelvollinen osoittaa joutuvansa maksamaan veroa ulkomailla, Suomessa saman tulon perusteella määrättyä ennakonpidätystä/ennakkoveroa voidaan verotoimistossa pienentää. (Verohallinnon julkaisu 293.10 1.1.2010.)

Mikäli ulkomailla verotettavaa palkkatuloa on verotettu verosopimuksen vastaisesti, on kyseessä yleensä maksajan riittämätön tieto verosopimuksen määräyksistä. Asia korjaantuu yleensä lisäselvityksen antamisella.

Esimerkki 4: Suomalainen jääkiekkoilija Ö on saanut ruotsalaiselta jääkiekko-seuralta palkkaa yhdeksältä kuukaudelta. Tästä ajasta Ö on pelannut viisi kuukautta Suomessa lainalla ja neljä kuukautta Ruotsissa. Ruotsi on verottanut palkan koko ajalta vaikka verosopimuksen mukaan sillä on verotusoikeus vain Ruotsissa pelatusta ajasta maksetun palkan osalta. Pelaajan Ö kannattaa ottaa yhteys ruotsalaiseen seuraansa ja selvittää, että hän pelasi osan sopimusajastaan Suomessa. Jos seura ei voi itse palauttaa liikaveroa, se voi todennäköisesti neuvoa, mistä muutosta on haettava. Tarvittaessa Ö voi ottaa yhteyttä myös Ruotsin veroviranomaisiin.

Joskus toisessa valtiossa ei muutoksenhakuvaiheessakaan saada selvitettyä tosiasiapohjaa tai valtiossa on tulon luonteesta erilainen käsitys kuin Suomessa. Jos muutoksenhaku toisessa valtiossa ei menesty, verovelvollisen kannattaa olla Suomessa yhteydessä omaan verotoimistoonsa. Verotoimisto voi tarvittaessa yhdessä Verohallituksen kanssa arvioida, ilmeneekö muutoksenhakuasteen ratkaisusta sellaisia perusteluja, jotka voidaan Suomessa hyväksyä. Jos näin on, Suomen verotusta voidaan oikaista ja poistaa kaksinkertainen verotus. (Verohallinnon julkaisu 294.10 1.1.2010.)

Verosopimuksissa on myös sovittu ns. keskinäisestä sopimusmenettelystä. Eri-tyistapauksissa valtioiden toimivaltaiset viranomaiset (yleensä valtiovarainministeriö tai Verohallinto) voivat neuvotella kaksinkertaisen tai muutoin veroso-

pimuksen vastaisen verotuksen poistamisesta. Neuvottelujen lopputuloksena voi olla, että valtio tai valtiot luopuvat omasta verostaan tai osasta omaa veroaan. Valtioilla ei kuitenkaan ole ehdotonta velvollisuutta luopua verostaan. Jos samasta asiasta on muutoksenhaku vireillä, neuvottelut käynnistetään vasta, kun muutoksenhakuasteen ratkaisu on saatu.

Keskinäisessä sopimusmenettelyssä kyse on siitä, että virkamiehet keskinäisellä kirjeenvaihdolla selvittävät tilannetta ja toistensa näkökantoja, ja yrittävät löytää ratkaisun yksittäiseen tilanteeseen. Neuvottelut voivat helposti kestää useamman vuoden ja päätyä siihen, että verovelvollista pyydetään tekemään oikaisu/palautusvaatimus lähdevaltiossa. Menettelyä ei siten ole järkevää käyttää ensisijaisena menettelynä palautushakemusten sijasta taikka virheiden oikaisussa. Se tulee lähinnä kyseeseen tilanteissa, joissa toisen maan verotukseen ei ole saatu oikaisua muutoksenhausta huolimatta.

Menettelyn käynnistämiseksi Suomessa asuva verovelvollinen voi vapaamuotoisella kirjeellä kääntyä Verohallituksen puoleen (Pyyntö verosopimuksessa tarkoitetun keskinäisen sopimusmenettelyn käynnistämiseksi). Joissain verosopimuksissa on aikarajoja pyynnön teolle. Jos yksittäisessä tapauksessa toimivaltainen viranomainen olisi valtiovarainministeriö, Verohallitus siirtää asian ministeriölle. Ennen virallista pyyntöä verovelvollisen kannattaa olla yhteydessä Verohallitukseen, jolloin voidaan selvittää, ovatko edellytykset keskinäiselle sopimusmenettelylle olemassa. (Verohallinnon julkaisu 294.10 1.1.2010.)

Verosopimuksissa yleisesti käytetyn 183-päivän säännön mukaan työntekovaltiolla ei ole oikeutta verottaa palkkatuloa, vaan palkkatulon verotusoikeus on yksinomaan työntekijän asuinvaltiolla, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:

- 1) työntekijä oleskelee työskentelyvaltiossa yhdessä tai useammassa jaksossa enintään 183 päivänä kalenterivuoden, verovuoden tai perättäisten 12 kuukauden aikana.
- 2) työnantaja ei ole työskentelyvaltiossa.

3) työnantajalla ei ole työskentelyvaltiossa kiinteää toimipaikkaa, jota palkkakustannus rasittaisi. (Karttunen ym. 2007, 55.)

Joukkueurheilijalle 183-päivän säännön noudattaminen tulee kyseeseen tapauksissa, joissa oma seura vuokraa urheilijan osaksi kautta toiseen seuraan ulkomaille, mutta jatkaa palkan maksua itse tai jos urheilija siirtyy pelaamaan ulkomaille lyhyemmäksi aikaa kuin kuudeksi kuukaudeksi.

Oleskeluaika lasketaan joko peräkkäisiltä 12 kuukaudelta tai kalenteri-/ verovuodelta valtioiden välisestä verosopimuksesta riippuen (Karttunen 2007, 55). Mikäli ulkomainen seura maksaa palkan ja urheilija on Suomessa yleisesti verovelvollinen, lasketaan verot hyvitys- tai vapautusmenetelmällä.

4.4 Ulkomailta saatu palkkio tai palkinto

Kuten aikaisemmin mainitsin, yleisesti verovelvollisen urheilijan saadut palkinnot ovat veronalaista tuloa urheilijan kotimaassa. Sama pätee myös ulkomailta saatuihin palkintoihin. Mikäli urheilija on kuitenkin maksanut veron palkinnostaan jo saanti maassa, se huomioidaan Suomessa urheilijan verotuksessa edellä kappaleessa 3.5 mainituilla tavoilla. Joidenkin verosopimusten perusteella urheilijoiden saamat palkinnot verotetaan pelkästään Suomessa, jos ne eivät ylitä sopimuksissa mainittuja määriä (esim. Yhdysvallat ja Venäjä). (Eskelinen 1994, 141.)

Yhtenä ongelmana urheilijoilla on nykypäivänä saatavat suuret ja arvokkaat tavarapalkinnot kuten autot. Palkinnoksi saadusta autosta maksettavat välilliset verot sekä tuloverot saattavat nousta Suomessa niin suuriksi, ettei urheilijalla ole minkäänlaisia mahdollisuuksia saatikka halua tuoda palkintoaan Suomeen. Esimerkiksi mäkihyppääjä Janne Ahonen on saanut urallaan palkinnoksi useamman auton, mutta on tuonut näistä vain muutaman Suomeen juuri verokohdelun vuoksi. Joukkueurheilijoilla ei tällaisia ongelmia yleensä synny sillä ulko-

mailta saadut palkinnot maksetaan tai annetaan seuroille, jotka maksavat urheilijalle palkan.

5 ELÄKETURVA, ELÄKESÄÄSTÄMINEN JA RAHASTOT

Kuten aiemmin mainitsin, joukkueurheilijan katsotaan olevan työsuhteessa edustamaansa seuraan. Muutoksen on aiheuttanut vakuusoikeuden vuonna 1994 tekemä päätös, jossa katsottiin, että jääkiekkoseuran pelaaja on työntekijän eläkelain piiriin kuuluvassa työsuhteessa seuraansa. Kysymys on sittemmin saanut vahvistuksen sekä työoikeudessa (KKO 1995/145) että vero-oikeudessa (KHO 2003:50) (Rosbäck 2010, 23.)

Suomessa asuvalla kansalaisella on oikeus kansaneläkkeeseen, joka turvaa toimeentulon sekä täydentää pientä työeläkettä. Kansaneläkkeeseen oikeus syntyy Suomessa asumalla. Kansaneläkkeen lisäksi asukkaalla voi olla oikeus työeläkkeeseen, joka syntyy työtä tekemällä. (TELA.) Työnantaja on velvollinen järjestämään ja kustantamaan työntekijälleen lain mukaisen eläketurvan Suomessa tehdystä työstä (Työntekijän eläkelaki 19.5.2006/395 1 §). Lakisääteinen eläke koskee niin ammattiurheilijoita kuin muita työntekijöitäkin.

Mikäli palkansaaja haluaa kerryttää eläkettään kansan- ja työeläkkeen lisäksi, tarjoavat pankit ja vakuutuslaitokset mahdollisuuden ylimääräiseen eläkesäästämiseen. Eläkesäästöjen maksut ovat urheilijarahastoinnin tapaan verovähennyskelpoisia tosin huomattavasti pienemmässä mitassa. Varat ovat nostettavissa lakisääteisen eläkeiän jälkeen tai tiettyjen erityisten nostoehtojen täyttyessä säästöaikana. Tietyissä kriisitilanteissa eläkesäästöt ovat nostettavissa ennen vanhuuseläkeikää. Näitä tilanteita ovat pysyvä työkyvyttömyys ja osatyökyvyttömyys, vähintään vuoden kestänyt työttömyys, avioero tai aviopuolison kuolema. (OP-eläkesäästö.) Eläkesäästäminen on mahdollista niin ammattiurheilijoille kuin muillekin palkansaajille.

5.1 Eläkesäästöjen verovähennyskelpoisuus

TVL 54 d §:n mukaan verovelvollisella on oikeus vähentää eläkevakuutuksensa ja pitkäaikaissäästämissopimuksensa maksuja yhteensä 5000 euroa vuodessa. Vähennyskelpoinen enimmäismäärä on kuitenkin 2500 euroa, jos verovelvollisen työnantaja on verovuonna maksanut verovelvolliselle ottamansa vapaaehtoisen yksilöllisen eläkevakuutuksen maksuja. Maksuja voidaan vähentää aikaisintaan siltä verovuodelta, jonka aikana vakuutettu tai varoihin oikeutettu täyttää 18 vuotta, ja viimeistään siltä vuodelta, jonka aikana eläkettä tai muuta suoritusta on alettu maksaa. Vähennysoikeus koskee vakuutusta, jonka on ottanut verovelvollinen tai hänen puolisonsa ja jossa verovelvollinen on vakuutettuna sekä pitkäaikaissäästämissopimusta, jonka on tehnyt verovelvollinen tai hänen puolisonsa ja jossa verovelvollinen on sidotusta pitkäaikaissäästämisestä annetussa laissa tarkoitettu varoihin oikeutettu. Vähennys tehdään ensisijaisesti pääomatuloista. Jos pääomatuloja ei kuitenkaan ole, maksut vähennetään ansiotulosta perittävästä verosta erityisenä alijäämähyvityksenä. (OP-eläkesäästö.) Vähennyskelpoisuuden edellytykset määritellään tarkemmin TVL 54 d §:ssä.

Vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksut ovat vähennyskelpoisia vain, jos vakuutus on otettu Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa asuvasta tai siellä kiinteästä toimipaikasta toimivasta vakuutuslaitoksesta. Pitkäaikaissäästämissopimuksen maksut ovat vähennyskelpoisia vain, jos sopimus on tehty Suomessa asuvan tai täällä kiinteästä toimipaikasta toimivan palveluntarjoajan kanssa. Lukuun ottamatta henkilöä, joka on ollut Suomessa yleisesti verovelvollinen Suomeen muuttamista edeltäneiden viiden vuoden aikana, ulkomailta Suomeen muuttaneen henkilön maksamat vakuutuksen maksut ovat kuitenkin 1 – 8 momentin mukaisesti vähennyskelpoisia hänen verotuksessaan muuttovuodelta ja kolmelta sitä seuraavalta vuodelta, jos maksut perustuvat vakuutukseen, joka on otettu vähintään yhtä vuotta ennen henkilön Suomeen muuttamista. (TVL 54 d §.) Ammattiuurheilijoilla ja muille palkansaajilla on samanlainen mahdollisuus vapaaehtoiseen eläkesäästämiseen.

5.2 Urheilijan tapaturma- ja eläketurva

Laki urheilijan tapaturma- ja eläketurvasta (24.4.2009/276) astui voimaan 1.5.2009. Sen tarkoituksen on turvata urheilijan toimeentulo tapaturman sattuessa. Lain mukaan urheilutoimintaa harjoittavan yhteisön tai urheiluseuran on järjestettävä vakuutuksella lain mukainen turva laissa tarkoitetun tapaturman sekä vanhuuden varalta siihen asti, kun urheilija täyttää 43 vuotta. Edellytyksenä on, että urheilutoimintaa harjoittavan yhteisön ja urheilijan välillä on sovittu, että urheilija saa pääasiallisesti Suomessa harjoitetusta urheilemisesta veronalaista palkkaa vuodessa tai vuotta lyhyemmässä pelikaudessa vähintään 9600 euroa.

Laki antaa huomattavaa suojaa varsinkin loukkaantumisalttiita lajeja harrastaville urheilijoille. Laki on kuitenkin vaikuttanut nostavasti urheilijoiden vakuutusmaksuihin. Tästä seuroille aiheutuvia lisäkuluja on pyritty kattamaan osittain myös urheilijoiden kustannuksella. Esimerkiksi jääkiekon SM-liiga tason jääkiekkoilijat joutuivat maksamaan omista vakuutuksistaan kaudella 2009 – 2010 muutaman prosentin osuuden. Myöhemmin jääkiekkoilijoiden pelaajayhdistyksen ja jääkiekon SM-liigan välisissä neuvotteluissa todettiin, ettei seuroilla ollut tähän oikeutta, ja rahat palautettiin pelaajille

LuTE 6 §:n mukaan urheilijalla on oikeus tapaturmaeläkkeeseen, jos hän on ennen 43 vuoden iän täyttämistä tullut tapaturman aiheuttaman vamman tai sairauden johdosta pysyvästi kykenemättömäksi urheilemista ja hänen kykynsä ansiotulojen hankkimiseen muulla työllä on pysyvästi heikentynyt vähintään kolmella viidesosalla arvioituna suhteessa tämän lain mukaan pysyvän työkyvyttömyyden perusteena käytettävään vuosityöansioon. Työkyvyn heikentymistä arvioitaessa otetaan huomioon urheilijan jäljellä oleva kyky hankkia itselleen ansiotuloja sellaisella saatavissa olevalla työllä, jota hänen voidaan kohtuudella edellyttää tekevän. Tällöin otetaan huomioon myös urheilijan koulutus, aikaisempi toiminta, ikä, asuinpaikka ja muut näihin rinnastettavat seikat.

Tapaturmaeläkkeen maksamisen edellytyksenä on, että urheilijan kuntoutusmahdollisuudet on selvitetty. Tapaturmaeläkettä maksetaan aikaisintaan saira-

usvakuutuslain mukaisen sairauspäivärahan enimmäisajan täyttymisestä ja enintään siihen saakka, kunnes urheilija täyttää 65 vuotta. Tapaturmaeläkkeen määrä on 85 prosenttia urheilijan vuosiansiosta. (LuTE 7 §.)

5.3 Urheilijarahastot

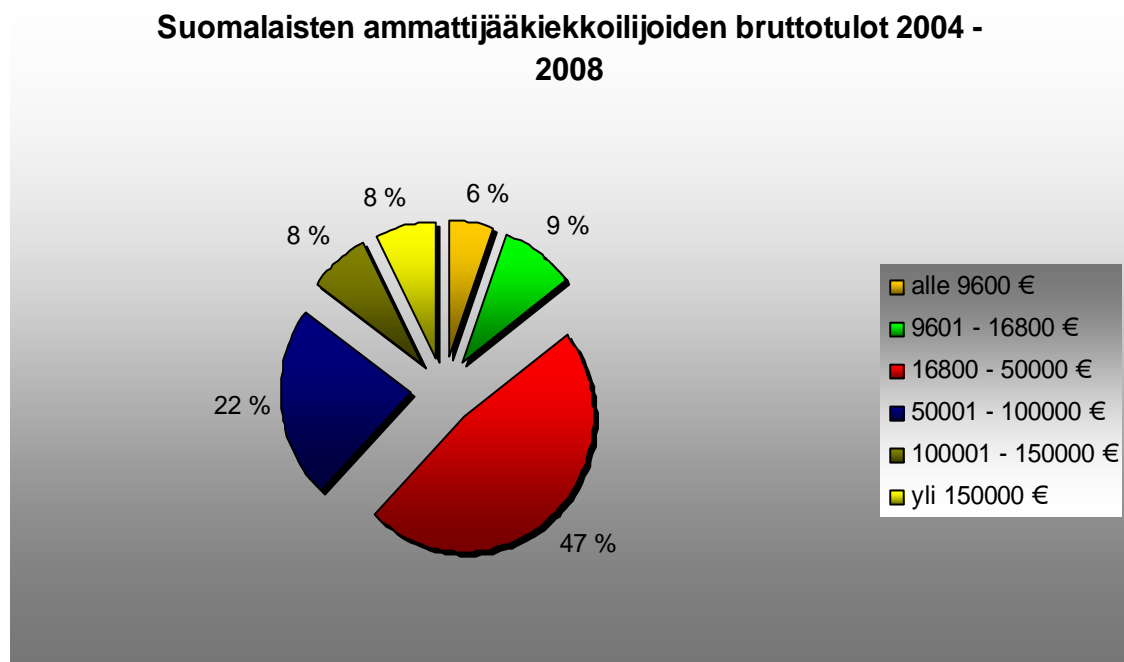
Suomessa urheilijoille on luotu ainutlaatuinen mahdollisuus rahastoida urheiluralla ansaitsemaansa palkkaa urheilu-uran jälkeistä aikaa varten. Rahastoitujen varojen tulee olla ansaittuna välittömästi urheilusta. Urheilutulojen rahastoinnin mahdollistava tuloverolain muutos tuli voimaan 5.3.1999. Rahastot on luotu pääasiassa helpottamaan ammattuurheilijoiden sopeutumista ”normaaliin” elämään, tiiviin ja suhteellisen lyhyen ammattilaisuran jälkeen. Suomessa urheilutulojen rahastointimahdollisuus on jokaisella yli 9600 euroa vuodessa ansaitsevalla ammattuurheilijalla. (SUKAS.) Ainakin jääkiekkoilijoiden kohdalla työnantaja tilittää pelaajan valitseman määrän palkasta suoraan rahastoon. Näin varmistetaan, että rahastoitavat varat on ansaittu välittömästi urheilusta. Tällä tavalla pelaajat saavat suoraan seuralta sen osan palkasta, josta ennakonpidätys ansaintavuonna tehdään.

Vuonna 2009 rahastointimahdollisuuksia lisättiin lakimuutoksella siten, että jokainen yli 9600 euroa vuodessa urheilemisella ansaitseva voi verottomasti siirtää 50 prosenttia vuosittain Suomessa saamistaan tuloistaan rahastoon. Rahastoon voi siirtää enintään 100.000 euroa vuodessa, mutta vähimmäismäärää rahastoinnille ei ole asetettu. (HE 112/2008.) Rahastoon sijoitetut varat ovat verovähennyskelpoisia. Urheilijalle rahastoon kertyneet varat saa nostaa urheilu-uran jälkeen vähintään kahden ja enintään kymmenen vuoden kuluessa yhtä suurina erinä. Urheilijan uran katsotaan päättyneen, kun urheilija niin ilmoittaa tai hänen urheilutulonsa jää alle 9600 euron kahtena vuonna peräkkäin. Nostojen aikataulua ei voi muuttaa kesken tuloutuskauden. Mikäli peliura jatkuu ulkomailla, se ei laukaise nostovelvollisuutta. Nostot ovat nostovuoden verotettavaa ansiotuloa. (Obsido Oy.) Rahastointi antaa urheilijoille huomattavan verorodun, jollaista ei muulla eläkesäästämisellä synny.

Rahastointimäärien lisäämisen tavoitteena on, että menestyvät, mutta vain lyhyen aikaa hyvin ansaitsevat urheilijat voivat paremmin varautua urheilu-uran jälkeiseen aikaan. Muutoksella pyritään lisäksi tukemaan hyvin menestyvien urheilijoiden pysymistä Suomessa. (HE 112/2008.)

Rahastoissa oleva keskimääräinen varallisuus ei vielä tällä hetkellä ole kovin suuri. Esimerkiksi suurimmalla rahaston käyttäjäryhmällä, ammattijääkiekkoilijoilla se on vain 45 000 euroa. Tämän summan nopeampi tuloutus mahdollistaa esimerkiksi tehokkaamman panostuksen uudelleen kouluttautumiseen (Valtiovarainministeriön mietintö 22/2008).

Taulukko 1 (SJRY)

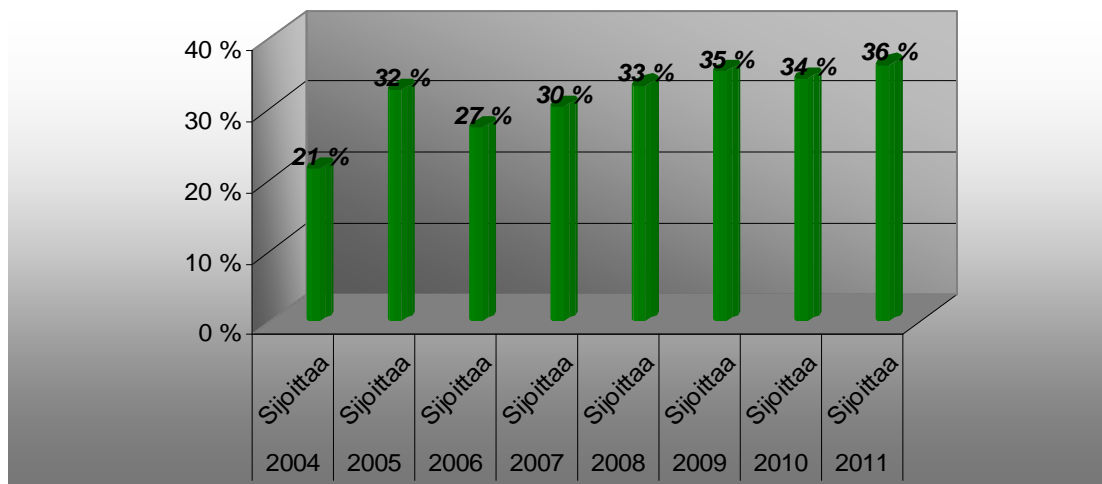

Jääkiekkoilijoiden pelaajayhdistyksen (SJRY) jääkiekkoilijoille tekemän kyselyn (taulukko 1) mukaan melko suuri osa suomalaisista jääkiekkoilijoista (38 prosenttia) ansaitsi kaudessa enemmän kuin 50 000 euroa. Tuosta summasta voisi kuvitella jäävän varoja myös rahastointiin, vaikka elinkustannukset olisivatkin korkeat. Kyselystä käy kuitenkin ilmi, että lähes joka kymmenes pelaaja ansaitsee alle 16 800 euroa kaudessa. Tuosta summasta tuskin jää paljon rahastoon laitettavaksi. Joukossa on toki paljon juniori-ikäisiä pelaajia, mutta siitä huoli-

matta summa on pieni, kun ottaa huomioon, kuinka paljon aikaa ja uhrautumista amatikseen urheileminen vaatii.

Taulukko 2 (SJRY)

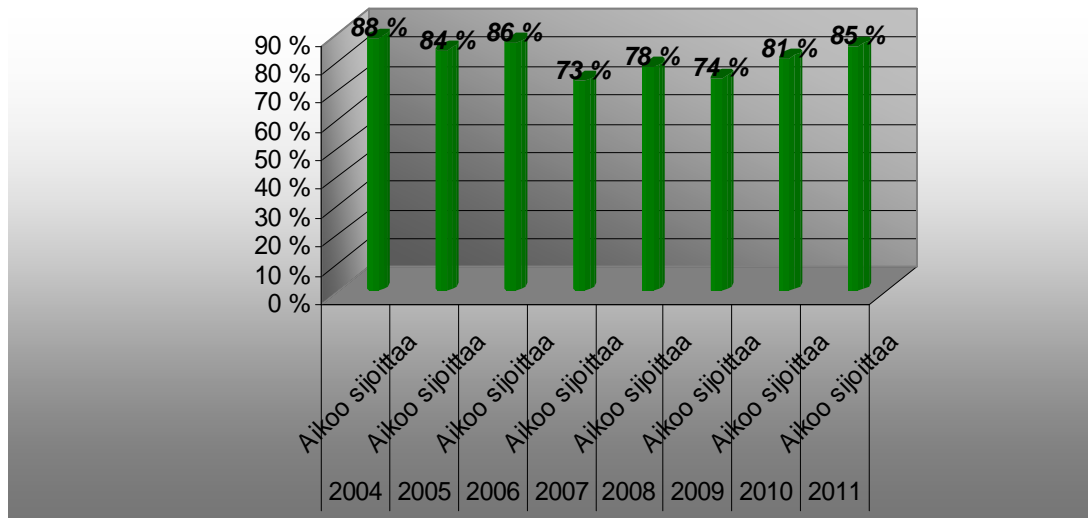
Ammattijääkiekkoilijoiden rahaston käytön kehitys 2004 - 2011

Taulukossa 2 samojen pelaajakyselyiden perusteella tehdyn kaavion perusteella voidaan todeta, että mitään räjähdysmäistä suosiota rahastosijoittaminen ei ole jääkiekkoilijoiden keskuudessa saavuttanut. Noin kolmas osa ammattijääkiekkoilijoista sijoittaa rahastoon osan vuosiansioistaan. Taulukon 2 mukaan vuosien 2004 ja 2008 välisenä aikana noin puolet suomalaisista jääkiekkoilijoista ansaitsi vuodessa 16 801 – 50 000 euroa. Noin 25 prosenttia hankki 50 000 – 100 000 euroa ja loput jakautuivat tasaisesti vähemmän ja enemmän ansaitseviin urheilijoihin. Tästä tilastosta voidaan päätellä, että moni pelaaja, jolla olisi varmasti mahdollisuus varautua urheilu-uran jälkeiseen aikaan rahastoimalla varojaan aktiiviuransa aikana, ei sitä tee. Suurin osa tämänhetkisistä rahastoon sijoittajista tuleekin luultavasti yli 50 000 euroa vuodessa ansaitsevasta ryhmästä.

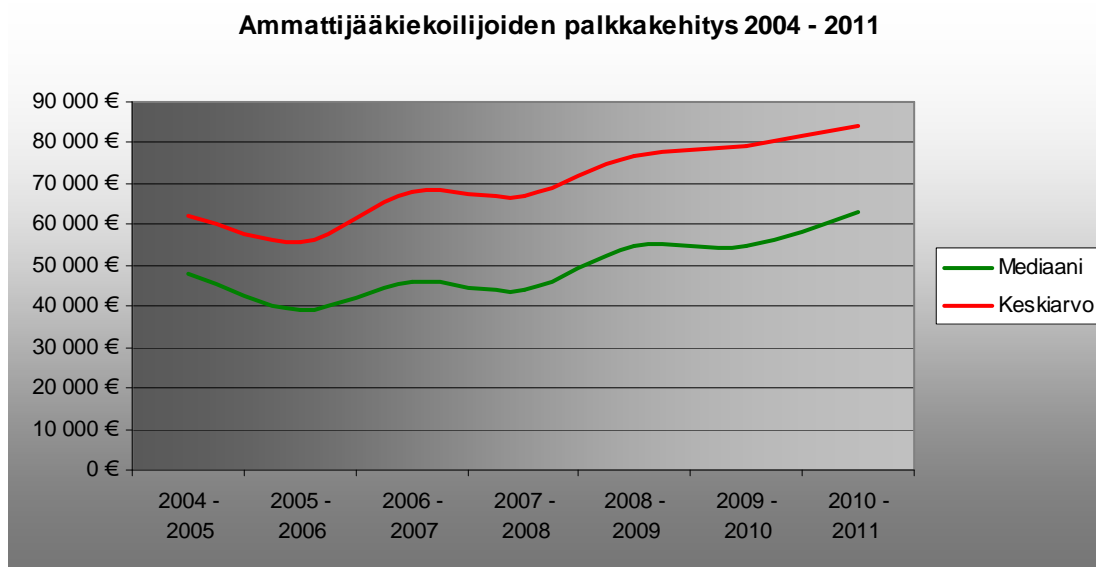
Taulukko 3 (SJRY)

Ammattijääkiekkoilijoiden rahaston käytön kehitys 2004 - 2011

Kun vertaillaan taulukon 2 sijoittamisen kehitystä siihen, kuinka moni aikoo tai on aikonut sijoittaa rahastoon (taulukko 3), huomataan, ettei kehitys mene aivan yksiin. Suuri osa kyselyyn vastanneista, jotka eivät ole sijoittaneet rahastoon, on kuitenkin ollut aikeissa sijoittaa siihen rahaa. Se, ettei rahastoon ole sijoitettu, johtuu luultavasti kahdesta asiasta. Pelaajalla on ollut paremmat odotukset ansioidensa kehityksestä kuin on toteutuma, tai pelaajalla on liian vähän tietoa ja liikaa epävarmuustekijöitä rahastoinnin toiminnasta. Mikäli tulot olisivat kertyneet odotetulla tavalla, olisi rahastoonkin ollut vara sijoittaa varojaan. Tieto siitä, kuinka rahasto toimii ja kuinka varat sieltä uran jälkeen palautuvat ja kuinka säästämisen voi aloittaa pienelläkin summalla, saattaisi motivoida pienempituloisia urheilijoita säästämään. Pienituloistenkin urheilijoiden olisi mahdollisuus saada veroetua uransa aikana, mikäli he käyttäisivät rahastointimahdollisuuttaan. Rahastointi pienentää verotettavan bruttotulon määrää rahastointivuonna.

Taulukko 4 (SJRY)

Taulukosta 4 havaitaan, että palkkakehitys on ollut 2000 – luvulla melko voimakasta. Taulukossa on otettu huomioon ainoastaan suomalaiset jääkiekkoilijat. Kehityksen perusteella voisi luulla, että useammat pelaajat olisivat kiinnostuneita käyttämään rahastoa. Taulukon 3 mukaan kiinnostustakin on, mutta jostain syystä sijoittaminen on jäänyt. Keskiarvopalkka ei välttämättä ole kovin vertailukelpoinen SM-liiga tason jääkiekkoilijan keskipalkaksi, sillä muutama hyvin suorituloinen pelaaja vetää keskiarvoa ylemmäs. Mediaanipalkka sen sijaan kertoo todellisuudessa, mitä jääkiekkoilija suurin piirtein saa tuloja vuodessa.

Patentti- ja rekisterihallitus hyväksyi 4.10.2002 Suomen urheilijoiden koulutus- ja ammatinedistämissäätiön säännöt. Säätiön tarkoituksena on edistää ja tukea urheilijoiden koulutusta, ammattiin valmistumista, ammatissaan kehittymistä sekä muulla tavalla sopeutumista urheilu-uran jälkeiseen elämään. (SUKAS.)

Jääkiekkoilijoiden urheilurahasto toimii jääkiekkoilijoiden koulutus- ja ammatinedistämissäätiön alaisuudessa. Säätiö on valtiovarainministeriön hyväksymä tuloverolain 116a §:ssä määritelty urheilijarahasto. Rahaston strategisesta sijoituspolitiikasta vastaa Suomen jääkiekkoilijoiden pelaajayhdistyksen valitsema säätiön hallitus. Jääkiekkoilijoiden rahaston varainhoidosta vastaa Obsido Oy ja jalkapalloilijoiden varainhoidosta Aurator Varainhoito Oy. (Obsido; SUKAS.)

5.5 Valmennusrahasto

Vuonna 2002 Suomessa luotiin tuloverolain muutoksella yksilöurheilijoille mahdollisuus varautua tuleviin valmennuskustannuksiin. Tuloverolain 116 b §:n mukaan valmennusrahastoon voidaan maksaa muita urheilutuloja kuin palkkaa. Valmennusrahastoon maksettua urheilutuloa voidaan käyttää urheilemisesta ja valmentautumisesta verovuoden aikana aiheutuvien tositteisiin perustuvien menojen kattamiseen. Rahastossa verovuoden päättyessä oleva määrä katsotaan verovuoden veronalaiseksi ansiotuloksi siltä osin, kuin sitä ei ole siirretty urheilijarahastoon. Valmennusrahastoon voidaan kuitenkin vuosittain jättää verovapaasti tulevaa valmentautumista varten enintään 20 000 euroa. (TVL 116 b §, HE 91/2001.)

6 SUOMESSA URHEILEVAN ULKOMAALAISEN AMMATTIURHEILIJAN VEROTUS

6.1 Verotusoikeus

Kansainvälisessä verotuksessa on muutamia keskenään ristiriitaisia periaatteita, joiden mukaan verotusoikeus määräytyy. Näistä yleisimmin käytetty on periaate, jonka mukaan verotusoikeus kuuluu sille valtiolle, jossa työntekijä asuu. Kun ulkomaalaisen urheilijan saa tuloa Suomesta, sovellettava verotusoikeus määräytyy sen mukaan, onko urheilija Suomessa yleisesti vai rajoitetusti verovelvollinen. Ulkomaalainen urheilija ei ole Suomessa verovelvollinen, mikäli hän ei täytä yleisen verovelvollisuuden tunnusmerkkejä. Urheilija ei ole Suomessa verovelvollinen, jos hänen varsinainen asuntonsa ja kotinsa eivät ole Suomessa, eikä hän jatkuvasti oleskele Suomessa yli kuuden kuukauden ajan. (Eskelinen 1995, 181.)

Rajoitetusti verovelvollinen maksaa Suomeen veroa vain ja ainoastaan Suomessa saamastaan tulosta. Suomen solmimat verosopimukset voivat kuitenkin estää tai rajoittaa näiden tulojen verotusta. (Karttunen ym. 2007, 108–109.)

KHO:2005:31: Suomessa rajoitetusti verovelvollinen Virossa asuva urheilija katsottiin velvolliseksi maksamaan Suomeen lähdeveroa ulkomaiselta yhdistykseltä saamastaan rahapalkinnosta, jonka hän mahdollisesti saa urheilusuorituksistaan yhdistyksen B Suomessa järjestämissä urheilukilpailuissa. Perusteluissa mainittiin, että kun rajoitetusti verovelvollinen urheilija osallistuu Suomessa vuonna 2005 järjestettävään urheilutapahtumaan, hän harjoittaa tuloverolain 10 §:n 4 b kohdassa tarkoitettua toimintaa Suomessa ja hän on näin ollen Suomen sisäisen lainsäädännön perusteella velvollinen maksamaan Suomeen lähdeveroa ulkomaiselta yhdistykseltä mahdollisesti saamastaan rahapalkinnosta.

6.2 Ns. artistiverotus

Monet kotimaiset urheiluseurat käyttävät rajoitetusti verovelvollisen urheilijan verovapautta hyväkseen palkatakseen ulkomaalaisia urheilijoita. Varsinkin monet jääkiekkoseurat ovat käyttäneet viime vuosina hyväkseen niin kutsuttuja ”artisteja” tai ”veropakolaisia”. Nämä urheilijat tulevat Suomeen jo kauden ollessa käynnissä siten, ettei heidän oleskelunsa Suomessa kestä yli kuutta kuukautta. Tällöin seurojen sekä urheilijan tulee suorittaa valtiolle veroa lain rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta (11.8.1978/627), jäljempänä lähdeverolaki, mukaan. (Eskelinen 1995, 181.) Suurimpana syynä tämän kaltaiseen toimintaan voitaisiin pitää Suomen korkeaa tuloverotusta suhteessa muihin maihin.

Lähdeverolaki eroaa tuloverolaista siinä, että lähdeverolain alaisia urheilijoita verotetaan suhteellisen verokannan mukaan, kun taas tuloverolaissa asteikko on progressiivinen. Lähdeveroa perittäessä vähennetään 510 euroa kuukaudesta sellaisen tulon yhteismäärästä, josta perittävä lähdevero on 35 prosenttia. Alle kuukauden ajalta kertyneen tulon yhteismäärästä vähennetään 17 euroa päivältä. Vähennyksen määrä on kuitenkin enintään tulon määrä. (Lähdeverolaki 6 §) Lähdeverolain alaiset korvaukset eivät ole myöskään urheilijan palkkiota vaan palkkaa. Lähdeveron verokanta on 35 prosenttia. (Eskelinen 1995, 182.)

Verotuksen edullisuutta urheilijalle arvioitaessa on otettava huomioon ainakin urheilijan Suomessa ja ulkomailla saamien tulojen määrä, kulut sekä urheilijan kotimaan verotuksen ankaruus ja verosopimukset. Urheilijalle on yleisesti ottaen edullisempaa olla verovelvollisena siinä maassa, jossa on edullisempi tuloverotus. Suomessa on seuroille yleisesti edullisempaa, että urheilijat ovat rajoitetusti verovelvollisia. Tällöin työnantaja välttyy maksamasta muita palkan mak-suun liittyviä kuluja. Tästä johtuu niin kutsuttujen ”artistiurheilijoiden” käyttö.

7 AMMATTIURHEILIJAN VEROTUKSEN OPTIMOINTI

7.1 Ongelmat

Ammattiurheilijan verotuksen yhteen sovittamisen suurimmat ongelmat ovat urheilu-uran lyhyys ja senaikainen suhteellisen korkea verotus, kun ottaa huomioon, että uran päättyessä urheilijan tulotaso putoaa usein rajusti. Urheilun lopettamista voidaan verrata eläkkeelle siirtymiseen tai työttömyyteen. Ongelmia lisää se, ettei kaikilla urheilijoilla ole pakollista eläke- tai sosiaaliturvajärjestelmää. Monilla ammattiurheilijoilla ei tämän lisäksi ole urheilun ohella muuta koulutusta. Rahastointijärjestelmä on kehitetty nimenomaan helpottamaan lopettaneiden urheilijoiden sopeutumista uran jälkeiseen elämään. Tässäkin on kuitenkin huomioitava se, etteivät läheskään kaikkien ammattiurheilijoiden tulot riitä rahastoimaan varoja tulevaisuutta varten.

7.2 Rahastojen käyttö

Kuten aikaisemmin kappaleessa 4.3 todetaan, on kaikilla yli 9600 euroa ansaitsevilla urheilijoilla ollut mahdollisuus siirtää varojaan rahastoon urheilu-uran jälkeistä elämää varten. Rahastot palvelevat parhaiten suurituloista urheilijaa, jolla on paljon taloudellista ylijäämää urheilu uran aikana.

Esimerkki 5: Vuodessa 30 000 euroa ansaitseva jääkiekkoilija voi siirtää tuloistaan rahastoon enintään 50 prosenttia eli 15 000 euroa. Tällöin hänelle jäisi itselleen kuitenkin vain 1250 euroa kuukaudessa omaan käyttöönsä. Pienemmänkin summan siirto on toki mahdollista, mutta kerryttääkö se rahastoitua omaisuutta tarpeeksi. Se jää urheilijan arvioitavaksi. Monet urheilijat ansaitsevat urallaan vieläkin vähemmän. Rahastoidusta tulosta ei makseta veroa vielä sinä vuonna, kun se on ansaittu. Rahastoidut varat verotetaan sen vuoden ansiotulona, jona ne nostetaan rahastosta.

Esimerkki 6: Vuodessa 205 000 euroa ansaitseva tähtipelaaja ei voi rahastoida puolta tuloistaan vaan enintään 100 000 euroa. Tässä tapauksessa urheilijalle jää käyttöönsä vielä 8750 euroa kuukaudessa, mikä on varmasti enemmän kuin tarpeeksi. Tämän lisäksi uran jälkeiseen elämään kertyy suuret summat, joita voi hyödyntää kymmenen vuoden ajan uran päättymisen jälkeen. Suomessa suuria summia ansaitsevan urheilijan kannattaa ehdottomasti hyödyntää rahastoinnin tarjoama verohyöty.

Urheilija voi nostaa rahastoon siirtämänsä varat urheilu-uran jälkeen. TVL:n mukaan varat tulee tulouttaa 2 – 10 vuoden kuluessa. Urheilija voi itse päättää, kuinka monen vuoden aikana varat maksetaan rahastosta.

Esimerkki 7: Urheilijalle on kertynyt urheilu-uran aikana rahastoon varoja 250 000 euroa ja hän valitsee uran jälkeen viiden vuoden tuloutuksen, tällöin kunakin vuonna verotetaan 50 000 euroa hänen muiden saman verovuoden ansiotulojen kanssa. Näin urheilijan on helpompi esimerkiksi kouluttautua uuteen ammattiin urheilu-uran jälkeen tai muuten sopeutua uran jälkeiseen elämään.

7.3 Vähennykset

Urheilija on oikeutettu tekemään tulostaan vähennyksiä ainakin tulon hankkimiskuluistaan. Tällaisia voivat olla esimerkiksi työpaikalle tehdyt matkat sekä työpaikkoja metsästävien agenttien palkkiot. Varsinkin yksilöurheilijat voivat jou-

tua matkustamaan pitkiä matkoja kilpailupaikoille sekä tämän lisäksi majoittautumaan omalla kustannuksellaan. Näissä tapauksissa urheilijalla on oikeus tehdä verotuksessa vähennykset tulonhankkimiskuluistaan. Oheisharjoitteluun tarvittavat asut ja välineet on myös hyväksytty urheilijan kuluina. Myös joukkueurheilijat voivat joutua usein vaihtamaan seuraa, mutta eivät välttämättä halua muuttaa asuinpaikkaansa. Myös näissä tapauksissa urheilija on oikeutettu tekemään verovähennykset matkakuluistaan työskentelypaikkakunnalle. (Eskelinen 1995, 167 – 176.)

Urheillakseen huipulla urheilija tarvitsee usein erilaisia lisäravinteita sekä lääkkeitä. Nämä katsotaan verotuksessa kuitenkin urheilijan elantomenoiksi, joita ei voida verotuksessa vähentää. (Eskelinen 1995, 174.) Verottajan tiukka asenne lienee kuitenkin osittain perusteeton lisäravinteiden tarpeen vuoksi. Lisäravinteet ovat usein kalliita ja tarpeellisia huippu-urheilijan suorituskyvyille. Tämän vuoksi ne voisivat hyvin olla verovähennyskelpoisia kuluja.

7.4 Lukuisten lyhyiden työsuhteiden huomiointi (pätkätyö)

Joukkueurheilulajeissa on urheilijoista usein ylitarjontaa, jolloin monet urheilijat jäävät ilman vakituista työpaikkaa vuodesta toiseen. Loukkaantumisherkkien lajien edustajille aukeaa kuitenkin usein työpaikkoja kesken kauden toisten urheilijoiden loukkaantuessa. Seurat eivät kuitenkaan halua palkata uusia urheilijoita pitkäksi aikaa, koska he olisivat pelkkänä palkkarasitteena loukkaantuneiden urheilijoiden parantuessa. Tällöin urheilijalle saattaa kertyä jo pelkästään yhden kauden aikana monta eri työnantajaa sekä useita työttömyysjaksoja. Yksilöurheilijoilla taas tulotason määrää menestyminen. Menestystä on lähes mahdotonta arvioida verovuoden tuloja arvioitaessa ennakonpidätystä varten. Menestys vaikuttaa myös siihen, kuinka kiinnostuneita sponsorit ovat sijoittamaan varojaan urheilijaan. Näistä syistä verottajan on lähes mahdotonta määritellä urheilijalle lopullisia veroja vastaava veroprosentti. (Hämeenheimo 2010, 26.)

7.5 Urheilijan verokortti

Ilman vakituista työpaikkaa urheilevan urheilijan on syytä tarkkailla veroprosenttiaan tulojen kertyessä. Näin urheilijalla on mahdollisuus välttyä maksamasta jäännösveroa tai liian suurta ennakonpidätystä. Jos tulot kertyvät usein epä säännöllisesti, ja maksajia on useita, on verojen tarkkailu erityisen tärkeää. Tämän lisäksi ammattuurheilijoiden on hyvä seurata kertyneitä vähennyksiä. Esimerkiksi matkakulut voivat muuttua usein työpaikan vaihtuessa ja harjoitteluvälineiden hankinta tulee ajankohtaiseksi kauden edetessä.

Pääasiassa urheilijaa verotetaan samalla tavalla päätulon verokortilla kuin normaalia työntekijääkin. Jos pidätysprosentti näyttää jäävän liian pieneksi, voi työnantaja pyytää tekemään ennakonpidätyksen suurempana. Pienempää ennakonpidätystä varten sen sijaan tarvitaan verokortin muutos. Mikäli vuoden lopussa huomataan, että ennakonpidätys on jäänyt liian pieneksi, voidaan puuttuva määrä maksaa oma-aloitteisesti ennakontäydennysmaksuna. Ennakontäydennysmaksu tulee maksaa viimeistään seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä välttyäkseen kokonaan jäännösverojen koroilta. (Hämeenheimo 2010, 27.)

7.6 Ammattuurheilija yrittäjänä

Viime aikoina on käyty paljon keskustelua siitä voiko yksilöurheilija olla itsenäisenä ammatinharjoittajana tai voisiko hän urheilla perustamansa osakeyhtiön lukuun. Aikaisemmin tällainen ei ole ollut mahdollista, vaan urheilijan työsuoritusta on pidetty siinä määrin henkilökohtaisena, että urheilija katsottiin oikeaksi tulonsaajaksi. Huhtikuussa 2009 keskusverolautakunta antoi kuitenkin ennakoratkaisun, jossa katsottiin kansainvälisellä tasolla yksilölajia harjoittavan ammattuurheilijan voivan perustaa osakeyhtiön kilpailutoimen harjoittamista varten. Ratkaisussa todettiin, että perustettavan osakeyhtiön laajuus ja luonne sekä toimintaan liittyvä taloudellinen riski katsotaan vastaavan asian varsinaista luonnetta ja tarkoitusta. (KVL 21/2009) Ratkaisu mahdollistaa yksilöurheilijoille aivan uudenlaisen verosuunnittelumahdollisuuden. Osakeyhtiössä tuloista

maksetaan ainoastaan 26 prosenttia veroa. Urheilija voisi myös säännellä paljon vapaammin sen, milloin ja missä muodossa hän ottaa tulot omaan käyttöönsä kuin rahastoidessaan tulonsa.

Vielä ei ole tullut ajankohtaiseksi keskustelua siitä, olisiko joukkueurheilijan mahdollista hyödyntää itsensä yhtiöittämistä ja tarjota sitä kautta palvelujaan seuroille. Joukkueurheilussa työsuoritus ja työn luonne katsotaan mitä ilmeisimmin siinä määrin henkilökohtaiseksi, että urheilijaa pidetään oikeana tulonsaajana. Joukkueurheilussa voisi tosin olla mahdollista perustaa niin sanottuja vuokrapelaajia tarjoava yritys. Aivan kuten normaalissakin työelämässä nykyään monet eri toimijat tarjoavat yritykselle mahdollisuuden vuokrata työvoimaa sitä tarvittaessa. Tällaista palvelua käytettäessä urheiluseura välttyisi työnantajan velvollisuuksilta, jotka siirtyisivät vuokraajayritykselle. Tällainen malli voisi tarjota tehokkaammin pätäkätöitä työttömäksi jääneille urheilijoille silloin, kun he tarvitsevat töitä. Seuratkin voisivat helpommin tarjota pelipaikkaa, mikäli pelaajaa ei tarvitsisi sitoa joukkueeseen pitemmäksi aikaa kuin on todellista tarvetta.

Yksilöurheilijan hyödyntäessä yrittäjyyttä on otettava huomioon toiminnan laajuus ja riski. Yksilöurheilija ei välttämättä ansaitse niin paljon, että hänen tuloveroprosenttinsa ylittäisi osakeyhtiössä maksettavaa 26 prosentin rajan. Tällöin osakeyhtiöittäminen lienee melko turhaa. Lisäksi toiminnassa on oltava tavallista lajiliittojohtoista urheilijan kilpailutoimintaa suurempi riski. Tämä seikka käytännössä estää pienituloisten urheilijoiden siirtymisen elinkeinon harjoittajaksi. Suuria summia ansaitseville ammattiuurheilijoille uusi käytäntö antaa verohyödyn lisäksi muitakin mahdollisuuksia. Tapauksessa (KVL 21/2009) ammattiuurheilijan on tarkoitus laajentaa yritystoimintaa myöhemmin muun muassa opetukseen, tuotemyyntiin ja sijoitustoimintaan. Tämä mahdollistaa yritystoiminnan jatkamisen urheilu-uran jälkeen. Urheilijan on siis mahdollista työllistää itsensä myös uran päättymisen jälkeen.

8 YHTEENVETO

Suomen korkea verotus ja urheilijoiden lyhyehkö ammattilaisura huomioon ottaen urheilijoihin kohdistuneet verohelpotukset, kuten rahastointi, yhtiöittämisen mahdollistaminen ja erilaiset vähennykset ovat mielestäni oikeutettuja. Monien ammattilaisurheilijoiden ura on niin hektinen, ettei sen aikana ehdi tai ole motivaatiota opiskella itselleen toista ammattia. Tästä syystä urheilijoilla on hyvä olla järjestelmä, jolla saada urheilu-uran aikaisia tuloja säästään. Urheilijoille myönnetty etu verotuksessa voidaan tulkita epäoikeudenmukaiseksi.

Pidemmällä tähtäimellä tarkastellen verotuksen edut voidaan tulkita esimerkiksi valtion menetelmäksi saavuttaa terveys-, kulttuuri- ja työllisyyspoliittisia tavoitteita. Valtion tavoite on lisätä kansakunnan yhteenkuuluvuuden tunnetta, johon tarvitaan kansallisesti ja kansainvälisesti menestyviä urheilijoita. Urheilijoilla on tärkeä tehtävä toimia esimerkkinä lapsille, nuorille ja miksei aikuisillekin. Urheilijoiden tulee esimerkillään saattaa ihmisiä urheilun pariin. Tämä palvelee kansanterveydellisiä tavoitteita. Jotta urheilijat pystyisivät urheilemaan uransa aikana täysipainoisesti ja toimimaan vielä uransa jälkeen työelämässä veronmaksajana, tarvitaan rahastointia. Rahastoinnin avulla urheilijat voivat uransa jälkeen keskittyä esimerkiksi opiskelemaan itselleen uuden ammatin ja näin siirtymään sujuvasti ammattiurheilusta normaaliin työelämään. Lisäksi rahastointi helpottaa suurituloisten urheilijoiden verotusta ja kannustaa heitä pysymään Suomessa.

Suomen väestön vanhetessa ja eläkepommin vaaniessa muutamien vuosien päässä on valtio pyrkinyt lisäämään palkansaajien intoa säästää itse omia eläkeitään. Pian lakisääteiset kansan- ja työeläke verottavat valtion kassasta liian suuren osan, ja siitä joutuu työikäinen kansa maksamaan. Eläkesäästämisessä rahastot ovatkin oiva keino aloittaa. Vielä eivät normaalin eläkesäästämisen verokevennykset ole kovin suuria, mutta niiden parantaminen tulevaisuudessa varmasti lisäisi kansalaisten intoa säästää. Tämä toisaalta johtaisi siihen, että tämänhetkiset valtion verotulot pienenisivät. Samalla se saattaisi johtaa siihen,

että ihmiset jäisivät aikaisemmin eläkkeelle, kun tavoitteena on, että eläkkeelle jättäisiin määrätysässä 63 – 68 vuoden iässä. Aikaisempi eläkkeelle siirtyminen johtaisi siihen, että työkykyisten ja –ikäisten kansalaisten määrä voisi laskea kansantalouden kannalta liian matalaksi.

Seuraava hallitus on tekemässä verotukseen joitakin muutoksia. Suurimmat hallituspuolueet ovat valmiita toteuttamaan noin miljardin euron veronkiristykseen ensi vaalikaudella. Tällä hetkellä suurin haaste on julkisen talouden rahoituksen varmistaminen eli yhteiskunnan perustehtävän toteuttaminen. Toinen tärkeä teema ensi vaalikaudella on tuloerojen tasoittaminen. Helsingin yliopiston finanssioikeuden professori Esko Linnakangas arvio Helsingin Sanomissa 3.3.2011 (Raeste 2011, A 5), että vaikka veroihin on ehdotettu paljon muutoksia, on niiden sisällöllinen merkitys varsin vähäinen. Esko Linnakangas ennustaa esimerkiksi, että ansiotuloverokantaa tullaan alentamaan, mutta vain kosmeettisesti. Kotitalousvähennyksen määrää tullaan pienentämään selvästi. Arvonlisäverokantaa ja pääomatulojen verokantaa tullaan nostamaan, mutta yhteisöverokantaa laskemaan 26 prosentista 24 prosenttiin. Linnakangas ennustaa myös, että asuntolainojen korkovähennyksistä tullaan luopumaan pienin askelein 20 vuoden aikana, tieliikenne- ja energiaverotuksessa painotetaan yhä enemmän ympäristönäkökohtia ja että makeisveron tasoa tullaan korottamaan. Toteutuvat suunnitelmat nähdään vasta hallitusneuvottelujen jälkeen, mutta Linnakangas epäilee, etteivät muutokset juuri heilauta verovelvollisen elämää. Urheilijoiden verotuksessa suurin vaikutus lienee yksilöurheilijoille, joille on mahdollista perustaa urheilutoimintaa varten osakeyhtiö. Heidän verotuskohtelunsa kevenisi Linnakankaan arvioimilla menetelmillä entisestään.

Kaiken kaikkiaan lainsäätäjä on ottanut suomalaiset huippu-urheilijat erinomaisesti huomioon verotusta säätäessään. Ongelmana on enemmänkin se, etteivät urheilijat välttämättä hyödynnä lainsäädännön tarjoamia etuja kovinkaan tehokkaasti. Yksi syy tähän saattaa olla koulutuksen puute. Verotuskäytäntöjä on melko hankala ymmärtää, mikäli niihin ei ole perehtynyt tarkemmin. Varsinkin monista joukkueurheilijoista, joiden kanssa olen asiasta keskustellut, rahastosi-joittaminen on tuntunut hankalalta, eikä siitä saatavaa verovähennystä ole oikein ymmärretty. Muutenkin veroilmoituksen täydentäminen on täysin vierasta

toimintaa, vaikka urheilijalla saattaa olla monia vähennyskelpoisia menoja. Verotuskäytännöt on kuitenkin ensisijaisesti luotu palvelemaan muita palkansaaajia ja sen vuoksi ammattuurheilijoiden olisi hyvä perehtyä etuihin joita lainsäädäntö tarjoaa heille.

Tämän opinnäytetyön tärkeimpänä antina pidän huomiota siitä, että lainsäädäntö tarjoaa niin urheilijoille kuin muille palkansaaajille mahdollisuuksia optimoida verotustaan. Verovelvollisten on kuitenkin itse pidettävä huoli verotuksen oikeellisuudesta ja oikeudenmukaisuudesta. Jokainen verovelvollinen saa verovuoden perusteella esitetyt veroilmoituksen, johon on laskettu valmiiksi verottajan saamien tietojen perusteella verovuoden tulot. Tuloja, vähennyksiä tai muita tietoja saattaa kuitenkin puuttua tai ne voivat olla virheellisiä. Tämän vuoksi veroilmoitus pitää ehdottomasti tarkistaa ja puuttuvat tiedot lisätä. Urheilijoiden yksi tärkeimmästä tarkastuskohteesta ovat vähennykset. Vaadittavia vähennyksiä, joita esitetyistä veroilmoituksesta ei löydy, ovat esimerkiksi matkakulut, agenttipalkkiot, urheiluvälineet jne. Myös urheiluun tarvittavista lisäravinteista voi vaatia vähennyksiä, mutta on verottajan päätettävissä, myönnetäänkö vähennykset. Tärkeintä on kuitenkin huomioida, että vähennykset tulee vaatia. Veroilmoitukseen ei tarvitse liittää tositteita, mutta ne on kuitenkin säilytettävä vähintään verotusvuotta seuraavat viisi vuotta.

Jotkin opinnäytetyössä käytetyistä materiaaleista ovat hieman vanhoja. Uudempaa materiaalia ei ole ollut urheilun ja verotuksen yhdistämisestä kuitenkaan tarjolla. Siitä huolimatta olen mielestäni pystynyt kokoamaan ehjän kuvan tämän hetken tilanteesta ja muutoksista, joita lainsäädäntöön on viime aikoina tehty. Näin olen toivottavasti pystynyt luomaan kuvan siitä, millaisia keinoja ammattuurheilijalla on uransa aikana vaikuttaa verotuksensa optimointiin.

LÄHTEET

- Eskelinen, A. 1995. Urheilu ja verot. Helsinki: Suomen urheiluliiton julkaisut Oy
- Hämeenheimo, T. 2010. Kun tulot kertyvät pätkätöistä. Taloustaito 2, 26 – 27.
- Kangas, A. 2002. Uusi kulttuuripolitiikka? Jyväskylän yliopisto. Luento Oulussa 2002. <https://www.jyu.fi/ytk/laitokset/yfi/oppiaineet/kup/tekstit/artikkelit/uusi> (Luettu 17.8.2010)
- Karttunen, S & Nikkanen, A & Rantanen, T & Vuopala, H. 2007. Kansainvälisen työskentelyn verotus. Helsinki: Talentum Media Oy
- Linnakangas, E. 1984. Urheilu ja verotus. Vammala: Vammalan kirjapaino Oy
- Niskakangas, H. 2005. Johdatus Suomen verojärjestelmään. Helsinki: WSOY
- Obsido. Jääkiekkoilijoiden urheilurahasto. Obsido Oy
<http://www.obsido.fi/?q=node/11> (Luettu 21.4.10)
- OP-eläkesäästö. Tänään on paras päivä aloittaa eläkesäästäminen – esite. OP-pohjola.
- OPM. Kulttuuri hallitusohjelmassa. Opetus- ja kulttuuriministeriö.
http://www.minedu.fi/OPM/Kulttuuri/kulttuuripolitiikka/kulttuuri_hallitusohjelmassa/?lang=fi (Luettu 17.8.2010)
- Raeste J-P. 2011 Veroprofessori ennustaa vähäisiä muutoksia verotukseen. Helsingin Sanomat 61, A 5
- Rosbäck, G. 2010. Miten urheilijaa verotetaan. Taloustaito 2, 22 – 25.
- SJRY. Suomen jääkiekkoilijoiden pelaajayhdistys. Pelaajayhdistyksen toiminnanjohtaja Jarmo Saarelalta saadut tilastot 2009 – 2011 sekä www.sjry.fi
- STT. 2010. Asuntolainojen korkovähennys vaarassa. Suomen tietotoimisto.
<http://www.kauppalehti.fi/5/i/talous/uutiset/etusivu/uutinen.jsp?oid=20100810589> (Luettu 2.2.2011)
- SUKAS. Säätiön esittely. Suomen urheilijoiden koulutus- ja ammatinedistämissäätiö.
<http://www.jpy.fi/index.php?pageid=188> (Luettu 21.4.10)
- TELA. Perustietoa työeläketurvasta. Työeläkevakuuttajat TELA ry.
<http://www.tela.fi/?pid=1222415700> (Luettu 2.2.2011)

Valtiovarainvaliokunnan mietintö 22/2008. Valtiovarainvaliokunta.
http://www.eduskunta.fi/faktatmp/utatmp/akxtmp/vavm_22_2008_p.shtml (Luettu 25.2.2011)

Verohallinnon julkaisu 293.10 1.1.2010

Verohallinnon julkaisu 294.10 1.1.2010

vero.fi. Voimassa olevat verosopimukset 1.1.2011. Verohallinto.
http://vero.fi/default.asp?path=5,40,780&article=5082&domain=VERO_MAIN
(Luettu 2.2.2011)

Hallituksen esitykset

HE 91/2001
HE 112/2008

Lainsäädäntö

Ennakkoperintälaki 20.12.1996/1118
Laki kansainvälisen kaksikertaisen verotuksen poistamisesta 18.2.1995/1552
Laki rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta (Lähdeverolaki)
11.8.1978/627
Laki urheilijan tapaturma- ja eläketurvasta (LuTE) 24.4.2009/276
Tuloverolaki (TVL) 30.12.1992/1535
Työntekijän eläkelaki (TEL) 19.5.2006/395
Työsopimuslaki (TSL) 26.1.2001/55

Oikeustapaukset

KHO 4.11.1994 5413
KHO 2003:50
KHO 2003/1827
KHO:2005:31
KKO 1995/145
KVL 21/2009

